

SANT JOAN LES FONTS

El Soroll

REVISTA SEMESTRAL
DESEMBRE 2025

ÍNDEX

— 2 —

Hola!

— 3 —

**Des de la taula
de l'alcaldessa**

— 5 —

Notícies del semestre

— 19 —

**Una tardor plena de literatura
a la Biblioteca**

— 21 —

**Premis literaris Dones d'aigua
de Sant Joan Les Fonts**

— 22 —

**L'EMBA_Espai Creatiu per dins:
creativitat en acció**

— 24 —

**L'escola Castanyer
col·labora amb la Casa dels Xuklis**

— 27 —

**Gent d'abans
(III)**

— 32 —

Rice

— 34 —

Salut Volcànica

— 36 —

Albert Gelis

— 38 —

Els viatges d'en Quim

— 40 —

Històries de Sant Joan

— 46 —

Records

Hola!

Tot l'equip de redacció i col·laboradors d'El Soroll de les Fonts us donem la benvinguda a una nova edició de la nostra revista municipal, pensada per apropar a santjoanenques i santjoanencs tota l'actualitat i les activitats que han tingut lloc al poble durant els darrers mesos. Com ja és tradició, aquest número arriba en ple ambient nadalenc i a les portes d'un nou any que encetem plegats.

És per això que volem aprofitar aquestes línies per desitjar-vos una magnífica entrada al 2026, plena de moments que valguin la pena, de projectes que es facin realitat i d'il·lusions que, per petites que siguin, continuïn omplint el nostre dia a dia.

Bones festes i felix Soroll!

SANT JOAN LES FONTS

El Soroll

82

Edició

Ajuntament de Sant Joan les Fonts

Redacció

Anna Escarpanter, Jordi Espadalé, Joaquim Ferrer, Mireia Montbardó, Roger Santaló, Xavier Valeri, alumnes de l'escola Castanyer i Glam Cooperativa de Comunicació

Disseny

Glam Cooperativa de Comunicació
— www.glam.coop

Dipòsit legal: GI-966-90
EL SOROLL (ISSN 3081-6769)

Impressió

Impremta Costa
—Tel. 972 26 03 41

Tiratge

1.700 exemplars

La redacció no es fa responsable de les opinions expressades en els articles signats.

Nota de la redacció: si algú no rep la revista puntualment en el seu domicili, si us plau, poseu-vos en contacte amb nosaltres al 972 29 00 52

Autor de la fotografia de la portada:
Edu Volador

DES DE LA TAULA DE L'ALCALDESSA

MARIA VIDAL

Benvolgudes veïnes i veïns de Sant Joan les Fonts,

Sempre que arriba el final de l'any, és habitual valorar les coses bones i no tan bones que han passat en el nostre entorn. Al nostre municipi, el 2026 ha tornat a deixar clar que el millor de Sant Joan les Fonts és la seva gent. Una mostra d'això és el dinamisme que ens ofereixen les entitats del poble. Hem d'estar molt orgullosos del nostre teixit social. Les activitats que es fan a la Canya, Begudà i Sant Joan -gràcies a les diferents comissions de festes i entitats que fan gaudir els santjoanencs i santjoanenques de mil-i-una maneres diferents- fan que el nostre municipi sigui un lloc magnífic i ple de vida, on tothom es pot divertir o sorprendre gràcies a la seva creativitat (i això sense oblidar-nos de la tasca que fan les nostres associacions esportives).

Pel que fa a govern, seguim posant el poble al dia. A més de renovar aquelles infraestructures que ho necessiten (com les canonades d'aigua) i de millorar la neteja dels espais públics del municipi, estem molt contents de com funcionen les trobades del Quedem a la plaça? Les propostes que se'ns traslladen des d'aquests

espais beneficien la relació entre tots els ciutadans de Sant Joan les Fonts. Així, tots els veïns es fan el poble seu, gràcies a aquest espai de diàleg que ens permet millorar el municipi.

No tot és perfecte, i constatem que entre molts veïns i veïnes els falta millorar la sensació de seguretat al poble, i estan preocupats per l'incivisme. Cal respondre a aquesta incertesa, i per aquest motiu aquest 2025 hem aconseguit -juntament amb altres pobles de la Garrotxa- que els Mossos d'Esquadra facin més patrullatges a peu pels nostres municipis. D'altra banda, i gràcies a la col·laboració amb l'Àrea Bàsica Policial d'Olot, la policia s'ha apropiat a Sant Joan les Fonts gràcies a la prova pilot d'obrir una oficina al poble els dimecres, en la qual es poden fer alguns tràmits sense necessitat de desplaçar-se a la comissaria central. Aprofitem-ho: la seguretat és una de les bases fonamentals perquè un poble funcioni, creixi i mantingui la seva qualitat de vida. La seguretat no és només una qüestió d'ordre públic; és, sobretot, una condició indispensable perquè els veïns i veïnes puguin viure amb

tranquil·litat, perquè el comerç local prosperi i perquè els nostres infants i gent gran se sentin protegits en el seu dia a dia. Com més dinàmica sigui l'oficina dels Mossos als baixos de Ràdio Sant Joan, més podrà respondre a les necessitats del municipi.

Aquest 2025 també hem hagut de dir adeu a gent estimada. Des de l'Ajuntament, volem tenir un record per ells, i fer arribar la nostra abraçada a les famílies.

Esperem que l'arribada del 2026 sigui bona en molts sentits. Estem en plena recta final de la construcció del nou Centre Cívic l'Escorxador, un equipament que creiem que ens ajudarà a revitalitzar el nucli antic de Sant Joan (juntament amb l'Escola Municipal de Belles Arts i la Biblioteca al castell de Juvinyà). Properament, veurem el nou bicicarril que ha de connectar Sant Joan i Olot per la Canya. També farem obres als equipaments esportius del poble, per tenir les millors instal·lacions possibles, i arranjarem camins que faran que Sant Joan les Fonts brilli com mai. Estem segurs que amb l'empenta de tots nosaltres gaudirem d'un any apassionant.

Naixements, matrimonis i defuncions

De juny a
novembre

10

Naixements

12

Defuncions

6

Matrimonis

TELÈFONS D'INFORMACIÓ PER A EMERGÈNCIES

Bombers

112

Mossos

112

Emergències mèdiques

061

WhatsApp

621 241 458

Àrea Bàsica de Salut

Sant Joan les Fonts

972 29 08 36

La Canya

972 29 20 89

Ajuntament de Sant Joan les Fonts

972 29 00 52

Desfibril·lador de Sant Joan les Fonts

Edifici de Ràdio Sant
Joan

Desfibril·lador de la Canya

Entrada de l'Asso-
ciació Esportiva La
Canya

Desfibril·lador de Sant Joan les Fonts (CPS)

Façana del CPS

Davant una aturada cardíaca, cal trucar al 112,
utilitzar els desfibril·lador i esperar els serveis
d'emergència

NOTÍCIES DEL SEMESTRE

S'activa la taula de salut

Aquest mes de juny, l'Ajuntament de Sant Joan les Fonts va rebre rebut la visita de Jaume Heredia, gerent de la Regió Sanitària de Girona i director dels Serveis Territorials de Salut a la demarcació, per posar en marxa una taula de salut al municipi.

L'objectiu de la taula és analitzar les necessitats de salut de la ciutadania i explorar millores en l'atenció assistencial.

A més d'Heredia, també hi van participar Lluís Ramió, gerent de l'Hospital d'Olot i Comarcal de la Garrotxa, l'exgerent Josep Maria Padrosa, i membres de l'equip de govern de l'Ajuntament. Tot plegat, en coordinació amb la Fundació Hospital d'Olot, gestora de la nostra Àrea Bàsica de Salut.

Honorat Espigulé dona els seus béns a Sant Joan per a finalitats assistencials

L'octubre passat va morir Honorat Espigulé Ros, amb 97 anys, veí significatiu del municipi especialitzat en electrònica. La seva estima per Sant Joan les Fonts era molt gran, fins al punt que va decidir donar els seus béns al poble: Honorat Espigulé va nomenar hereu universal l'Ajuntament de Sant Joan les Fonts en agraïment de les atencions rebudes de part de tot el poble.

Una vegada efectuats els tràmits pertinents, l'Ajuntament de Sant Joan les Fonts va acceptar l'herència. Per tant, ara el consistori l'ha de gestionar complint la voluntat del Sr. Espigulé: el llegat ha de ser destinat a finalitats assistencials -preferentment a persones grans necessitades del municipi- i altres prestacions socials.

Aquestes directrius s'hauran de seguir d'acord amb els marmessors nomenats per tenir cura que la voluntat del testador es compleixi.

Honorat Espigulé és recordat entre nosaltres per muntar la primera emissora de ràdio local i portar el senyal de televisió a Sant Joan les Fonts. Es recorden les retransmissions de partits de futbol amb gran expectació a la sala de plens de l'Ajuntament, a principis dels anys 60. La seva contribució va permetre que el municipi estigués a l'avantguarda de les noves tecnologies en una època en què molts pobles petits de la Catalunya interior van quedar al marge dels avenços que hi havia en aquest camp.

Èxit de participació en el 47è dinar dels sèniors

El diumenge 8 de juny, Sant Joan les Fonts va celebrar el tradicional Dinar dels Sèniors, que enguany arribava a la seva 47a edició. L'acte va aplegar 280 persones de totes les edats, tot i que la majoria eren majors de 65 anys, autèntics protagonistes de la jornada.

La celebració va començar amb una concentració a l'església del Monestir Romànic. Posteriorment, els participants es van desplaçar fins a la pista poliesportiva coberta del Club Poliesportiu Santjoanenc, on es va servir un dinar de germanor amb un menú complet.

La jornada va incloure el tradicional sorteig de regals i va acabar amb un ball amenitzat pel músic Andreu, que va fer vibrar tots els assistents i va posar el punt final a una diada festiva i plena de retrobaments.

Cal remarcar la participació de diversos sectors del poble en aquest dinar social, en el qual sis joves voluntaris del Servei Comunitari de l'Institut Greda van servir les taules dels sèniors. També, el grup de Teixim Poble va voler guarnir les taules amb elements confeccionats per elles mateixes.

El Club Bàsquet Garrotxa Santjoanenc celebra la temporada

Després d'un curs intens, el Club Bàsquet Garrotxa Santjoanenc va tancar la temporada amb un dinar que va reunir als jugadors, tècnics i altres persones implicades en el projecte esportiu del club.

A l'hora de fer balanç, a banda de les alegries que hi ha hagut a cada equip, cal destacar el bon paper del preinfantil femení, subcampiones del nivell B de Girona! Enhorabona, noies!

Des del municipi celebrem els èxits dels nostres equips, per difondre el nom de Sant Joan les Fonts i els seus valors esportius arreu. Gràcies per la vostra implicació!

Gran acollida del taller “Endinsem-nos al món digital”

Una dotzena de persones de La Canya i Sant Joan van participar en aquest taller d'aptituds digitals, que va tenir lloc el 14, 21, 28 de maig i l'11, 18 i 25 de juny. Una iniciativa que ha permès als participants familiaritzar-se amb eines i serveis en línia essencials per al seu dia a dia. El curs va oferir coneixements pràctics sobre:

- La gestió de “La Meva Salut”, incloent-hi la sol·licitud de cita prèvia amb la metgessa.
- L'ús de l'Idcat Mòbil, una eina per accedir de forma segura a diversos ser-

Nova taula de seguretat i ciutadania

Amb la implicació de diversos veïns i veïnes voluntàries, l'Ajuntament de Sant Joan les Fonts va iniciar una taula de seguretat i ciutadania al poble per tal de definir protocols d'actuació en cas d'emergència al nostre municipi.

A la trobada, feta a principis de juny, hi van participar ciutadans amb perfils molt diversos: bombers, infermers, pagesos i altres professionals que poden tenir relació amb els serveis d'emergència.

D'aquesta manera es vol disposar d'una xarxa de suport local, organitzada i voluntària, que permeti actuar de manera coordinada i eficient davant qualsevol incidència que pugui afectar Sant Joan les Fonts.

- veis en línia.
- La planificació de sortides i excursions.
- Com compartir vídeos.
- La gestió del correu electrònic.

La participació activa dels assistents de La Canya i Sant Joan demostra l'interès i la necessitat de formació en competències digitals, reforçant l'autonomia i l'accés als serveis en línia per part de la ciutadania.

La nova oficina pilot dels mossos a Sant Joan les Fonts, oberta!

Mossos d'Esquadra de la Garrotxa van proposar a l'Ajuntament de Sant Joan les Fonts impulsar juntament amb 4 ajuntaments més (Besalú, Les Planes d'Hostoles, La Vall de Bianya i Santa Pau) una prova pilot de principis de juliol per valorar la viabilitat del projecte anomenat “Oficina Oberta dels Mossos d'Esquadra”, un nou servei d'atenció policial que permetrà a la ciutadania realitzar tràmits senzills o presentar denúncies sense haver de desplaçar-se com fins ara a la comissaria de l'ABP dels Mossos d'Esquadra a Olot. Dos agents destinats a l'oficina prestaran

servei cada dimecres, de 9 a 14 h, als baixos de Ràdio Sant Joan.

L'oficina oberta esdevindrà un nou punt de proximitat i atenció directa a la ciutadania, en el marc d'un model de policia més accessible i proper. Els agents assignats valoraran cada cas, podent donar resposta immediata o iniciant la diligència, o si fos el cas, derivar-lo a la comissaria de referència. El projecte es presenta com un servei d'atenció al ciutadà per a consultar o presentar denúncies de fàcil instrucció o realitzar tràmits senzills, com per exemple:

- Presentació de denúncies de fets lleus (tríptics, sense investigació associada)
- Autoritzacions per a la sortida de menors a l'estranger
- Comunicació de pèrdues de documentació
- Assessorament i atenció a consultes ciutadanes

Per a la posada en marxa del servei, cada Ajuntament ha cedit un espai municipal o n'ha habilitat un d'adequat per tal que els agents puguin complir amb les tasques esmentades.

Una Festa Major vibrant

Des del 21 fins al 24 de juny, Sant Joan les Fonts va viure quatre dies que van combinar música, cultura popular i ganes de passar-ho bé.

La Festa Major de Sant Joan les Fonts va ser, una vegada més, un èxit rotund. Amb una programació diversa i participativa, va aconseguir atraure molts veïns i veïnes, a més de visitants de totes les edats. L'obertura va tenir lloc el dissabte 21 de juny amb el Pregó de Festa Major, a càrrec del grup de joves de Els Colats que, a banda d'aportar energia als jardins de Can Vila, també va permetre als assistents votar el nom de la seva nova mascota: l'Antònia la Colada. A la nit, es

va celebrar el 4t Fontsirock, un festival musical amb la participació de grups com Cadàver i A l'Estimberri, que va animar la pista poliesportiva amb els seus ritmes potents. Diumenge va començar amb dues activitats ja tradicionals a la nostra festa: el concurs de pesca i la desena concentració de cotxes antics al Prat de Can Miquelet, en la qual els més curiosos van poder admirar vehicles clàssics d'èpoques passades. A mig matí, el Monestir Romànic

va acollir una visita guiada teatralitzada que va transportar als assistents als segles passats, entre monjos, remeieres i remences, mentre que al vespre es va presentar el llibre "L'art a l'ombra d'un crim", obra de Manuel Castellet. El dia va acabar amb la nit d'havaneres i rom cremat amb el grup Mar Endins.

La nit de les Dones d'Aigua
El moment culminant de la festa, però, va arribar el dilluns 23 de juny, amb la

revetlla de Sant Joan. Primer, va arribar la Flama del Canigó, que simbolitza la unió dels Països Catalans, i que es va repartir entre tots aquells que la van voler portar a casa seva. La va seguir la 21a nit de les Dones d'Aigua, espectacle que evoca la llegenda de les fades de riu, que va captivar a tothom amb el seu misteri. L'acte es va tancar amb una tanda de focs artificials, per després acabar la revetlla amb la música de la Liberty, la petita gran Orquestra.

Dimarts, la festa arribava a la seva fi. La faràndula va voler sortir a passejar pels carrers, per gaudir del ball de gegants i en Jaumet. A la tarda, l'Orquestra Maravella va fer el seu tradicional concert a la pista poliesportiva del CPS, que va acabar plena de gom a gom. Durant aquest acte, el poble va escollir la nova pubilla i hereu de Sant Joan: Aniol Sucarrats i Andrea Tobarias seran els representants oficials del municipi, rellevant a Maria Serra i David Plana. Ja a la nit, Sant Joan va clou-

re les celebracions amb la serenata de l'alcaldeessa interpretada per la mateixa Orquestra Maravella, un acte tradicional que permet viure la música de forma diferent i especial.

En resum, la Festa Major va culminar de la millor manera gràcies a la implicació dels veïns i veïnes, i del bon treball de la Comissió de Festes de Sant Joan les Fonts. Un any més, Sant Joan les Fonts ha demostrat que la màgia de la festa continua ben viva.

28J - Dia Internacional de l'Orgull LGBTI+

A Sant Joan les Fonts ens vam sumar a la commemoració del Dia de l'Orgull LGBTI+ per reivindicar els drets, la llibertat i la dignitat de totes les persones, sigui quina sigui la seva identitat o orientació sexual.

Per un poble divers, respectuós i lliure de discriminacions!

Sant Joan les Fonts, a la presentació del Pla de Barris

Dilluns 14 de juliol, membres de l'equip de govern de Sant Joan i l'arquitecta municipal van anar a la presentació del nou Pla de Barris i Viles, una iniciativa impulsada pel Govern per adaptar els entorns urbans als nous reptes del canvi climàtic.

L'Ajuntament de Sant Joan està atent a qualsevol pla que pugui ser una oportunitat per avançar cap a un model de poble més preparat per al futur.

Un llegat fet amb filferro i cor

La Vanessa Torrent Martín, neta de l'Agustín Martín i exregidora de l'Ajuntament de Sant Joan les Fonts, va fer donació d'una de les precioses peces d'artesanía creades pel seu avi. Es tracta d'una maqueta que representa el Monestir Romànic, feta amb fil de telèfon fa molts anys.

L'Agustín, que ens va deixar recentment, va expressar la seva voluntat que aquestes obres -que reproduïen monuments de diferents municipis-, fossin regalades als pobles corresponents.

Temps enrere, les seves creacions ja es van poder veure en una exposició temporal a la sala polivalent de Can Cantra.

Pel que fa a la resta d'objectes de filferro de la col·lecció, la família ha decidit posar-los a la venda.

L'Hort de les Mulleres, reconeguda amb el Girona Excel·lent

El Girona Excel·lent és el segell de qualitat agroalimentari de la Diputació de Girona per impulsar, promoure i difondre els productes de les comarques gironines.

L'Hort de les Mulleres de Verdures de la Canya ha aconseguit mantenir el segell que ja tenia, i sumar-hi tres productes més. Es tracta de les conserves de bitxo de Girona confitat, col confitada, tomàquet natural artesanal i fesol petit Mas la Torre de Sant Martí.

Des de l'Ajuntament de Sant Joan les Fonts, els volem donar l'enhorabona, i instem a tothom a tastar aquests productes tan bons elaborats al nostre municipi.

Homenatge a Enric Gussinyer: un dia per recordar

Aquest mes d'agost, vam viure una jornada molt especial amb la inauguració de la nova pista i l'homenatge a l'Enric Gussinyer, que ja dona nom a aquest espai tan significatiu per al Club.

Va ser un acte ple d'emocions: la família de l'Enric ens va acompanyar, els seus jugadors li van dedicar unes paraules molt sentides i vam poder reviure, amb un vídeo, l'última entrevista que se li havia fet.

El moment més emotiu va ser la descoberta de la placa amb el seu nom per part de la seva vídua, l'alcaldesa i el president del Club.

Gràcies a tots els que hi van ser i van fer possible aquest homenatge. L'Enric seguirà present sempre en la memòria i en el cor de tots nosaltres.

Participació i solidaritat a la Festa Major de Begudà

Begudà va tornar a celebrar la Festa Major, organitzada per la Comissió de Festes, amb la voluntat d'oferir un espai familiar i acollidor per a tots els veïns i veïnes, grans i petits.

Enguany, es va impulsar una recollida de donatius voluntaris a benefici de l'AFANOC, l'associació de nens malalts de càncer. La iniciativa va tenir una gran acollida, assolint un total de 1.652,03 €.

La festa va arrancar el divendres 25 de juliol amb l'humor de la companyia DelGremi.

Dissabte 26 al matí va tenir lloc el nou torneig de futbol familiar, amb partits entre solters i casats, i petits contra no

tan petits. El torneig es va disputar per primera vegada al camp de futbol 7 del CPS i va comptar amb una gran participació. La jornada va acabar amb una remullada a la piscina municipal.

A la tarda, els més petits van gaudir de l'actuació de la Sra. Bombolles, mentre que la resta van poder participar en activitats de realitat virtual. Al vespre, més de 180 persones van assistir al tradicional sopar popular, durant el qual es va fer l'acte de proclamació de l'hereu i la pubilla de Begudà: en Jaume Fàbrega i la Tura Masias.

Diumenge 27 es va iniciar amb la missa solemne, acompanyada per la coral

Polígala, i a continuació es va celebrar una ballada amb grallers i timbalers de les Preses i la Vall de Bianya, en la qual van actuar en Cosme, l'Eulàlia i la Fardanuleta de Begudà, Sant Cosme i Aiguane-grà.

A la tarda, l'activitat va continuar amb inflables amb aigua, berenar per a tothom i una disco mòbil infantil, tot plegat acompanyat del food truck Kal'tit, que cada dia de festa va servir entrepans elaborats amb productes de proximitat.

Des de la Comissió de Festes es vol agrair a totes les persones que han fet possible, un any més, que la Festa Major de Begudà hagi estat un èxit.

Bona feina de les Brigades Joves d'estiu

A finals d'agost, les Brigades Joves de Sant Joan les Fonts van finalitzar una nova edició després de quatre setmanes intenses de treball i activitats de convivència. Una vintena de joves del municipi van participar en aquesta iniciativa impulsada per l'Ajuntament, que combina tasques comunitàries amb activitats lúdiques i formatives.

La primera setmana va servir per arrencar motors. Els brigadistes van dedicar-se a llimar i pintar bancs del poble, amb l'objectiu de millorar l'espai públic, i van deixar els carrers més bonics i acollidors. Entre hores, i aprofitant la calor d'estiu, no hi van faltar els jocs d'aigua per refrescar-se i cohesionar el grup.

Durant la segona setmana, el jovent va fer un pas més en les tasques comunitàries: neteja de senyals de les rutes del

municipi, millora dels bancs de les places de la Canya i la creació d'un mural a la cooperativa de la Canya, que va rebre molt bones valoracions. A més, els brigadistes van poder gaudir d'una formació en primers auxilis amb la Creu Roja, una experiència que els va resultar molt enriquidora.

La tercera setmana va estar marcada per l'experiència de les colònies, que va enfortir els vincles entre participants i també va donar lloc a moments emotius i divertits, com la sessió de cinema amb broma fallida de les monitores. També hi va haver espai per a la interculturalitat i el joc, amb una activitat comunitària amb l'educadora de carrer i persones novingudes, en la qual es van intercanviar idiomes i experiències. L'aigua va tornar a ser protagonista amb una gran guerra aquàtica, i la setmana es va tancar amb la ja

tradicional sortida a la piscina municipal.

La quarta i última setmana va servir per acomiadar-se amb activitats especials. Els brigadistes van fer una ruta en bicicleta amb els joves de la Vall de Bianya, van elaborar material pel projecte Esferes i van participar en unes olimpíades esportives. Dijous van rebre un reconeixement institucional amb un esmorzar a l'Ajuntament amb l'alcaldeessa i la regidora, que van agrair la seva tasca. El comiat es va tancar amb un videoresum preparat per les monitores i una última jornada relaxada a la piscina.

L'Ajuntament de Sant Joan les Fonts fa una valoració molt positiva de la iniciativa, que un any més ha permès als joves implicar-se en la millora del municipi, aprendre valors de convivència i gaudir d'un estiu diferent.

Sant Joan les Fonts acull l'estrena del disc *Atramuntanada* de Clara Bonfill

Dissabte 20 de setembre, el bosc del Pedreguet, al costat del Pont Medieval de Sant Joan les Fonts, va acollir el concert de presentació del disc *Atramuntanada*, de Clara Bonfill.

La cantant va actuar amb Mauri Campos, Magda Olech i la seva filla Maria. El repertori va incloure cançons del nou disc, havaneres, cants de taverna i altres peces del seu recorregut musical.

L'acte va comptar amb la participació de públic local i visitant, i es va complementar amb el tradicional "cremat".

L'Ajuntament agraeix l'assistència i la col·laboració de totes les persones que van prendre part en aquesta activitat cultural.

La brigada neteja els canals de Peracaula

Com cada final d'estiu, la Brigada Municipal de Sant Joan les Fonts neteja i fa el manteniment dels canals, rentadors i basses de la zona de Peracaula. Durant aquests dies s'evacua l'aigua, es retiren els llots i es posa la infraestructura a punt.

Aquesta actuació preventiva permet preparar la zona per a la tardor, quan la caiguda de les fulles i les pluges més abundants podrien obstruir els sistemes hidràulics i provocar desbordaments.

Bona Diada!

Sant Joan les Fonts va viure una Diada nacional de Catalunya molt participada en els diversos actes populars i culturals programats per reforçar el vincle amb el país i el poble.

La jornada es va iniciar a les 9 del matí amb la concentració a la plaça Major, des d'on les persones participants van sortir cap a Perecaula acompanyats pels comentaris històrics de Jordi Espadale. Un cop a Perecaula, va tenir lloc la hissada de la senyera i la lectura del manifest d'Òmnium Cultural, que va anar a càrrec de la Rosa Figueres.

Tot seguit, va començar el vermut popular amb la Laura Plasència, que va oferir una cantada de cançons tradicionals i la participació dels nostres hereus i pubilles.

Gràcies a tots i totes per compartir aquest dia tan significatiu.

Obres de millora a la xarxa d'aigua potable

El mes de novembre, el servei municipal d'aigües va detectar diverses fuites importants a la xarxa de subministrament del carrer paral·lel a la carretera de Sant Pau de Segúries (sector de la Roureda a la Canya), provocades pel mal estat de la canonada existent.

Per garantir un subministrament segur i eficient, es va dur a terme la substitució de la canonada antiga de fibrociment per una de nova de PVC, més resistent i segura. L'import de l'obra va ser de 22.700 €

Aquest tipus d'actuació serveixen per millorar les infraestructures bàsiques i assegurar un servei de qualitat per a tots els veïns i veïnes.

Els contenidors de sal, a disposició de la ciutadania

Quan ve el fred, l'Ajuntament de Sant Joan les Fonts posa en diferents punts del municipi contenidors amb sal perquè tothom en pugui venir a buscar per posar-ne a la vorera de davant de casa i evitar glaçades.

Des de finals de novembre, es poden trobar al parc de la Roureda i a la plaça 1 d'octubre de la Canya, a l'ermita de Sant Cosme i a la zona de contenidors de Begudà, i als carrers Aiguanegra, Rafel Torras, la zona de les 40 cases i la urbanització de Peracaula a Sant Joan.

Milers de persones passen per la Fira Bruixeria

El primer cap de setmana d'octubre, Sant Joan les Fonts es va convertir de nou en el gran punt de trobada de la màgia, els rituals i l'espiritualitat amb una nova edició de la Fira Internacional de Bruixeria, que va arribar a la 19a edició. El Prat de les Coromines es va transformar en el Clot del l'Infern i es va omplir d'activitats, parades de tota mena i visitants interessats en tot allò relacionat amb el món de la bruixeria.

En aquesta edició, la convidada es-

pecial va ser l'espiritualitat de la cultura mexicana. I ho va fer a través de rituals, tallers i actuacions que van despertar un gran interès entre el públic, com la construcció d'un altar comunitari o l'aproximació a la celebració del "Día de Muertos", passant pel trencament de "pinyates" o les xerrades sobre el calendari asteca (que va tenir lloc al Castell de Juvinyà, on es feien les conferències). L'esdeveniment va permetre descobrir l'essència d'una espiritualitat connecta-

da amb la natura, la terra i els avantpassats, en sintonia amb l'esperit de la fira.

Al llarg del cap de setmana, milers de persones van gaudir d'un ampli programa d'activitats que combinava esoterisme, artesanía, misticisme i tradició, amb una seixantena de parades d'artesans, diversos espais de benestar, nombroses conferències i algunes demostracions rituals, que van omplir Sant Joan les Fonts d'una energia molt especial.

Millores en l'eficiència energètica de l'enllumenat públic

L'Ajuntament de Sant Joan les Fonts va posar en pràctica les accions proposades al PAES (Pla d'Acció per a l'Energia Sostenible) i al PAESC (Pla d'Acció per a l'Energia Sostenible i el Clima), que permetrà reduir les emissions de CO₂ i continuar amb els objectius més ambiciosos de cara al 2030.

Aquest any s'ha centrat en les lluminàries dels quadres Q4 i Q8 del sector de la ctra. d'Olot. S'han substituït 43 lluminàries, majoritàriament de vapor de sodi de 250 W per unitats LED de potències de 73 W. Aquestes actuacions donen continuïtat a les accions que s'han anat fent en anys anteriors com en els autoconsums de diversos equipaments o d'altres millores en l'enllumenat públic.

En global, els canvis de lluminàries suposaran un estalvi anual de 30.846 kWh, que representa deixar d'emetre 12,31 Tm de CO₂, amb un estalvi econòmic anual associat de 4.272,17 €. Respecte a la potència instal·lada, en els punts canviats s'ha passat de més de 12.000 W a poc més de 3.000 W.

Aquesta intervenció ha tingut un cost 17.994,58 €. La Diputació de Girona ha subvencionat amb 10.000 € aquestes actuacions dins del programa Del Pla a l'Acció - L1 d'eficiència energètica, per lluitar contra el canvi climàtic de les anualitats 2024-25.

El pa del forn Vidal, reconegut entre els 25 millors de Catalunya al concurs Pa d'Or

El forner Albert Vidal, del Forn Vidal de Sant Joan les Fonts, ha estat distingit com un dels 25 millors flequers de Catalunya en la darrera edició del concurs Pa d'Or, organitzat pel grup Panàtics i que vol fer valdre el bon pa artesà del país.

Enguany, a la demarcació de Girona hi van participar quinze fleques, i el reconeixement d'Albert Vidal se suma a una trajectòria de dècades dedicada al seu ofici. "Ens hi van animar a participar i vam decidir presentar-nos-hi. Rebre aquest reconeixement és un orgull per a tots els que treballem al forn", destaca Vidal. Al concurs, Vidal va haver de presentar un pa de 800 i una barra de 350 grams, que van ser distingits pel jurat per la seva qualitat.

Albert Vidal, que va continuar el llegat del seu pare i ja fa més de quaranta anys que està a Sant Joan les Fonts, manté una manera de fer basada en la paciència i la regularitat. El seu pa es caracteritza per una fermentació llarga, amb molt poc lle-

vat i un respecte escrupolós pels temps de repòs. "Faig una massa mare que reposa 18 hores a la nevera, i el pa en porta 21 més. Això el fa més digestiu i n'assegura el gust. Quan surt, el pa sempre ha de tenir el mateix sabor, que sigui de bon sucari que duri un parell de dies", explica.

Vidal és també l'únic forner de la comarca acreditat amb l'IGP Pa de Pagès Català, un distintiu que comporta inspeccions i controls periòdics per garantir la qualitat del producte.

El reconeixement del Pa d'Or és, per a ell, una empenta per continuar fent la feina ben feta i també una forma de valorar l'esforç dels professionals del sector. "Cada dia som menys forn timers i costa trobar bon pa. Que et reconeguim la feina és un bon indicador que vas pel bon camí."

Així, Sant Joan les Fonts té a l'abast d'un dels millors pans de Catalunya, gràcies a l'ofici, la dedicació i la constància del Forn Vidal.

Descansa en Pau, Santi

Des de l'Ajuntament de Sant Joan les Fonts lamentem la mort de Santi Reixach i Garriga, president del Consell Comarcal de la Garrotxa i alcalde de la Vall de Bianya.

Ens unim a les mostres de condol a la família, i a tot el personal de les administracions que encapçalava. La seva forma de treballar impulsava la col·laboració comarcal en tots els àmbits.

La cerimònia de comiat es va fer diumenge 23 de novembre, a les 13h, a l'Església de Sant Josep Obrer de la Canya.

Amb motiu de la defunció, i d'acord amb la resta de la comarca, l'Ajuntament de Sant Joan les Fonts va decretar tres dies de dol oficial, va suspendre els actes públics que depenien directament del consistori, i va fer onejar les banderes a mig pal.

Descansa en pau, Santi.

Sant Joan les Fonts, per l'eliminació de les violències contra les dones

Aquest 25N s'ha commemorat el Dia Internacional contra la violència envers les dones. Des de Sant Joan les Fonts rebutgem totes les violències masclistes.

Amb aquest motiu, al migdia, a la plaça de l'Ajuntament, vam llegir el manifest

Sant Joan les Fonts, representant el municipi a Montserrat

Divendres 28 de novembre, l'Ajuntament de Sant Joan les Fonts va participar en l'acte municipalista "Pilars de fortaleza", organitzat per l'Associació Catalana de Municipis (ACM) a l'Abadia de Montserrat. Es tracta d'un acte simbòlic de reconeixement al món local i al compromís de les alcaldesses i alcaldes amb el servei públic.

Durant la jornada a Montserrat es va fer una ofrena en nom del municipi, dipositada en una llàntia. "Pilars de fortaleza" simbolitza la llum de Montserrat; amb la creació d'una llàntia votiva feta exprés per a l'ocasió i, a través del trencadís, es representen els 947 municipis de Catalunya.

Representant la Garrotxa també hi havia els alcaldes dels municipis veïns d'Argelaguer, Sales de Llierca i Mieres.

Subvencions de la Diputació de Girona

Matèria forestal i prevenció d'incendis forestals

L'Ajuntament de Sant Joan les Fonts ha resultat beneficiari d'una subvenció econòmica, per import de 5.464,01 €, concedida per la Diputació de Girona dins la convocatòria de subvencions per a actuacions en matèria forestal i prevenció d'incendis forestals 2025-2026 línia 3. Destinada a finançar el manteniment de franges perimetral de prevenció, amb un pressupost de 6.080,00 euros.

Millores en els habitatges municipals "pisos Torras Papel"

L'Ajuntament de Sant Joan les Fonts ha resultat beneficiari d'una subvenció concedida per la Diputació de Girona, per import de 7.500,00 euros, destinada a millores en els habitatges municipals "pisos Torras Papel", dins la convocatòria de subvencions per a inversions en habitatges destinats a polítiques socials, any 2025.

Organització d'esdeveniments de caràcter firal

L'Ajuntament de Sant Joan les Fonts ha resultat beneficiari d'una subvenció concedida per la Diputació de Girona, per import de 3.375,00 euros, destinada a l'organització d'esdeveniments de caràcter firal, any 2025, als ajuntaments, ens dependents d'entitats públiques locals, entitats municipals descentralitzades i entitats sense finalitat de lucre.

El Consell de Poble: una nova etapa

Aquest estiu, el Consell de Poble de Sant Joan les Fonts ha renovat la seva composició i ha encetat una nova etapa que vol reforçar la participació i la connexió entre els diferents nuclis del municipi. Amb l'entrada de noves persones i la continuïtat d'altres que ja en formaven part, el Consell es presenta més plural i representatiu que mai.

La funció del Consell de Poble és senzilla, però essencial: recollir la veu de la ciutadania i vehicular-la cap a l'Ajuntament, tot ajudant a fer que els temes que afecten el dia a dia —des de la convivència i la mobilitat fins als espais verds, la salut o l'habitatge— avancin amb més

mirada col·lectiva. És un espai que creix a poc a poc, però que ja s'ha guanyat un lloc com a punt de trobada entre les persones que volen contribuir al benestar del poble.

Amb la renovació, el Consell ha repès les trobades amb un to fresc i constructiu. S'hi comparteixen inquietuds dels barris, es plantegen propostes i s'exploren maneres de millorar allò que totes identifiquem com a important. Les noves incorporacions han aportat idees i perspectives que ajuden a entendre millor la realitat diversa de Sant Joan, La Canya i Begudà.

El Consell de Poble vol ser, sobretot,

un espai obert i proper. Un lloc on és fàcil seure, escoltar i dir la teva, sense formalismes innecessaris. La participació no és només una eina de gestió: és una manera de fer poble, de cuidar-nos i de tenir cura d'allò que compartim.

Per això, aquesta nova etapa arriba amb una invitació clara: qualsevol veïna o veí que vulgui saber què s'està treballant o tingui alguna proposta pot acostar-s'hi. La porta és oberta i tota aportació és benvinguda. Sant Joan les Fonts continua avançant, i el Consell de Poble vol fer-ho de la mà de totes. Perquè quan la comunitat es troba, és quan la vida al poble pren més sentit que mai.

CULTURA

Una tardor plena de literatura a la Biblioteca

La Biblioteca Francesc Caula ha iniciat el curs plena d'activitats per a petits i grans per promocionar la lectura i els coneixements.

Ha tornat el Cinexic, cinema en català per a infants i famílies impulsat per Òmnium Cultural, i hem celebrat la Castanyada escoltant els contes i les cançons de Sessi Sitjà amb "Bolets, castanyes i caragols amb banyes". L'Estada Juvinyà també va amagar esperits i un dels enigmes de la nit

de Halloween. I enguany hem ajudat a despetar la Guardiania de les Històries durant la Supernit del SX3 per no perdre mai més els llibres ni les històries de la biblioteca.

S'ha reprès amb èxit el Club de Lectura amb dues visites d'autor excel·lents: Xavier Bosch, presentant *Diagonal Manhattan* de la mà d'Albert Grabulosa, i Carlota Gurt per comentar *Sola*, gràcies al suport del Departament de Cultura de la Generalitat de Cultura, la Institució de les Lletres Cata-

lanes i la Diputació de Girona. El club també va participar a la trobada *Un llibre, un destí* de clubs de lectura de les comarques gironines, a Girona, al voltant de l'obra poètica *Vinc de molt lluny*, d'Isabel Prat i Oliva, i també s'ha llegit *La ciutat i la casa*, de Natalia Ginzburg.

La Biblioteca ha acollit les presentacions dels llibres *Segona República, Guerra Civil i repressió franquista a Castellfolit de la Roca*, de Jesús Culebras amb Xavier Va-

leri i Joan Corominola, i *Pet s'escaire: Aplec de contes de bruixes de la Garrotxa*, de José Luis Bartolomé. També l'últim número de la revista *Les Garrotxes*: "De pares a fills", comptant amb la Pastisseria Domènech del poble.

A través de l'impuls de les fires del llibre per part del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, la Biblioteca Francesc Caula ha assistit a la fira Girocòmic, a Girona, i al Festival DAU Bar-

celona. S'han adquirit novetats editorials en còmic, que ja podeu trobar a la biblioteca, i diversos jocs de taula per a un nou projecte de la biblioteca.

Aquesta tardor també s'ha renovat el fons infantil, especialment per a infants de 0 a 3 anys, han arribat més d'un centenar de novetats literàries i nous llibres per a l'aprenentatge d'idiomes i del català. Si encara no el tens, vine a fer-te el carnet de biblioteca!

Formació TIC a la Biblioteca

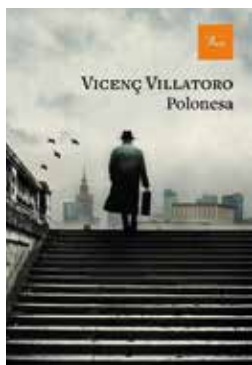
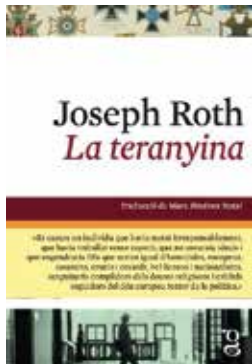
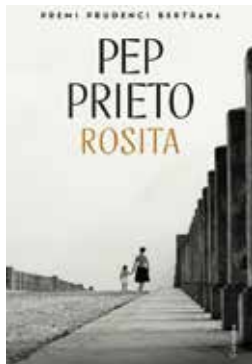
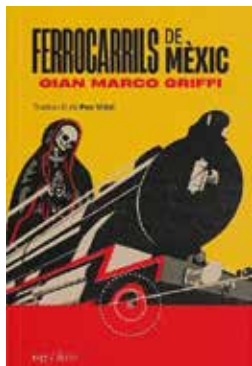
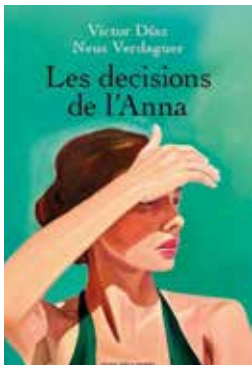
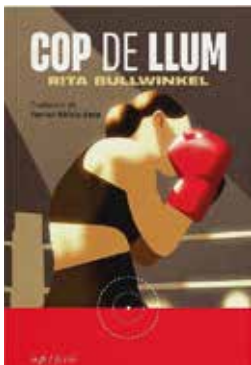
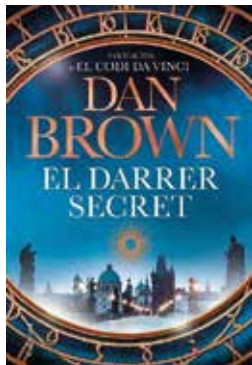
Aquest curs inicia't en les tecnologies de la informació i la comunicació a la Biblioteca! És una formació totalment gratuïta, en format de 3 hores i a partir de 16 anys, per aprendre gestions bàsiques a Internet, aplicacions de salut, disseny de cartells, xarxes socials o gestió de fotografies al mòbil.

Et pots apuntar al taller que més t'interessi a partir de quatre setmanes abans, presencialment a la biblioteca i amb places limitades.

El proper taller es farà el 24 de febrer: "La nostra salut i les noves tecnologies: Apps de salut", i s'obriran inscripcions el 12 de gener. Troba tota la informació al web de la biblioteca.

La Formació TIC és un projecte coordinat pel Servei de Biblioteques de la Diputació de Girona i la Biblioteca Francesc Caula.

Novetats del trimestre:

CULTURA

Premis literaris Dones d'aigua de Sant Joan Les Fonts

La pròxima Festa Major acollirà un nou acte: el lliurament dels Premis Literaris Dones d'Aigua de Sant Joan les Fonts. Uns premis que tenen les seves arrels en els Premis de Contes Fantàstics, però que enguany tornen renovats i amb una voluntat clara de potenciar el municipi, tant amb el nom dels Premis com en els paisatges que s'hauran d'inspirar.

Els treballs hauran de ser inèdits i originàriament escrits en llengua catalana. Oberts a persones majors de 18 anys, i amb una extensió màxima de 9.000 caràcters (espais inclosos), els relats presentats optaran a tres premis: un primer premi de 400 €, un segon de 300 € i un tercer de 150 €.

El jurat dels premis estarà format per persones vinculades al món de les lletres i la cultura: una persona professional del món de biblioteques, una representant de llibreries, una del món literari, una de la llengua catalana i una persona lectora del poble. El jurat, coordinat pel Comitè de lectura (format pel personal de l'EMBA Espai Creatiu i la Biblioteca Municipal Francesc Caula) farà públic el veredicta en un acte que se celebrarà durant la Festa Major de Sant Joan les Fonts.

Els relats seleccionats els podrem llegir en aquesta mateixa revista o escoltar-los de la mà de les persones guanyadores durant la Fira Internacional de la

Bruixeria que se celebra al municipi el primer cap de setmana d'octubre.

Els Premis Literaris Dones d'Aigua de Sant Joan les Fonts es concedirà al millor relat de narrativa curta de temàtica fantàstica inspirada en el paisatge del municipi de Sant Joan les Fonts i relacionada amb les dones d'aigua, la bruixeria o altres éssers mitològics, destinat a persones adultes.

Aquests Premis són organitzats per l'Ajuntament de Sant Joan les Fonts, l'EMBA Espai Creatiu i la Biblioteca Municipal Francesc Caula.

EMBA

L'EMBA_Espai Creatiu per dins: creativitat en acció

Imatges del procés de creació dels cursos que s'imparteixen a la nostra Escola Municipal de Belles Arts.

Ceràmica

Il·lustració i color

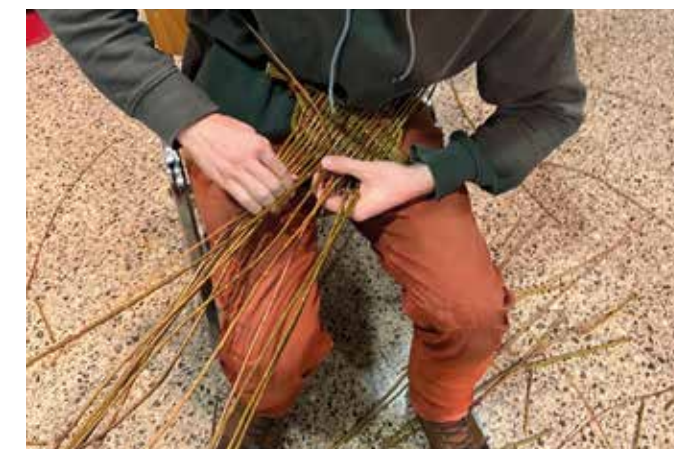
Art en Vidre

Retrat i caricatura

Iniciació i perfeccionament a la Cistelleria

*Imatges dels cursos de ceràmica amb @jorceramics, Art en Vidre amb @tallerdevidre, Il·lustració i color amb @montserubioart, Retrat i caricatura amb @polserra i Iniciació a la Cistelleria amb @cistelleria.calcabasset

emba
ESCOLA MUNICIPAL DE BELLES ARTS - SANT JOAN LES FONTS

ESCOLA CASTANYER

L'escola Castanyer col·labora amb la Casa dels Xuklis

Aquest Nadal des de l'escola Castanyer organitzem una sèrie d'activitats per col·laborar amb la Casa dels Xuklis. En aquesta casa hi viuen nens i nens que tenen càncer, que necessiten fer un tractament i viure a prop de l'hospital amb les seves famílies.

Aquest projecte el fem perquè a l'escola tenim un company a I5 que té càncer i viu a la Casa dels Xuklis.

La primera activitat solidària que hem organitzat és una taquilla inversa durant

l'espectacle de Nadal de l'escola, que vam fer el 14 de desembre al pavelló poliesportiu de Sant Joan les Fonts.

La segona activitat va ser el dijous 18 de desembre i va consistir en vendre torrons solidaris al pati de l'escola durant la fira de Santa Llúcia. Així ens afegim a la campanya solidària que fa cada any la Pastisseria Cacau d'Olot amb la venda del seu torró solidari. El torró dels Xuklis és de xocolata amb llet i arròs inflat i el preu és de 10 euros. Els vam vendre a partir de les

16.30 h i fins a les 17 h de la tarda.

La tercera activitat serà una caminada solidària el diumenge 26 d'abril. Serà una caminada per a tots els públics amb dos recorreguts amb sortida i arribada a l'Escola Castanyer. La inscripció valdrà 5€.

Els beneficis aniran destinats, íntegrament, a l'AFANOC que gestiona La Casa dels Xuklis entre molts altres projectes per a infants amb càncer i les seves famílies.

Alumnes de 3r de l'Escola Castanyer

MARXA SOLIDÀRIA

SANT JOAN LES FONTS
26 ABRIL DE 2026

SORTIDA I ARRIBADA: ESCOLA CASTANYER

APTA PER A TOTS ELS PÚBLICS

2 RECORREGUTS:
UN CURT ADAPTAT I UN LLARG

PREU: 5€

TOTS ELS BENEFICIS ANIRAN
DESTINATS A LA
CASA DELS XUKLIS
(AFANOC)

ESCOLA CASTANYER

Un artista a l'escola: en Ferran Coves

Som els alumnes de 4t de l'Escola Castanyer i us explicarem l'artista que estem treballant aquest curs a l'escola.

L'any passat vam estudiar la Frida Kahlo, ja que ens tocava treballar un artista mundial i aquest any investiguem sobre un artista proper. Es tracta d'en Ferran Coves, un artista nascut a Besalú.

La tècnica més utilitzada per ell és el collage. Es tracta d'esparracar, retallar i enganxar papers. Dins el seu estil personal li agrada treballar amb diferents materials com fotos antigues, papers vells, materials reciclats, etc. per donar-los una nova vida i explicar una nova història.

A més del collage tradicional també en

fa en format digital en el qual crea contingut barrejant imatges i moviment.

Els temes que més li agrada treballar són els d'actualitat, que tracta amb humor i crítica. També li agrada explicar coses de la natura i de la vida de les persones a través dels seus treballs.

Les creacions que fa són de molts tipus diferents: il·lustracions per revistes, cartells, el joc de taula Júgut (un joc sobre les paraules garrotxines) o el photocall de les Festes del Tura del 2025 i també col·labora amb diferents revistes d'art.

Aquí a l'escola, des de la Comissió literària, formada per alumnes i mestres, vam preparar un mural sobre aquest artista a

l'entrada principal en el qual es poden veure algunes de les seves creacions, informacions de la seva vida i fins i tot tenim uns calaixos molt artístics creats per en Ferran Coves per il·lustrar un llibre de petits relats que ha escrit una mestra de l'escola.

I hem decorat les finestres de l'escola utilitzant la tècnica del collage. Ho hem fet a partir d'un treball en parelles que hem anomenat "Positiu i Negatiu". Ha consistit a emplenar dues siluetes iguals, una per dins i l'altra per fora. Queden precioses!

A més a més, durant el segon trimestre, en Ferran vindrà a fer-nos diversos tallers per ensenyar-nos com crear collages ben originals.

HISTÒRIA
PER XAVIER VALERI

Gent d'abans (III)

Josep Jonquera Domènech (Begudà, 1820): El 1852 figurava en el llistat de contribucions a l'Hospital de la Princesa i en el llistat de contribuents amb dret a vot a les eleccions de 1877. Va ser regidor de l'Ajuntament entre el 1859 i el 1860. Estava casat amb Francesca Joncàs (1832-maquinista). Josep treballava de ferrer i la Francesca, a la fàbrica. El 1880 tenien quatre fills: Josep (1846), Francesc (1832), Pere (1880) i Maria (1855)¹.

Josep Jonquera Joncàs, fill (Begudà, 1846): Entre el 1893 i el 1894 va ser regidor a l'Ajuntament de Sant Joan les Fonts. Va proposar la creació d'una escola pública a Begudà. En el seu temps, la casa municipal que existia al Pla Magre estava molt malament i habilitaven casa seva com a col·legi electoral. Els seus pares tenien la ferreria. Estava casat amb Maria Pagès (Montagut, 1856). El 1901 tenien dos fills: l'Antoni (1884) i la Teresa (1890)².

Josep Vivés Buch (Barcelona, 1864): Era el mestre de Begudà. El 1901 vivia a la rectoria

amb la seva esposa: Raimunda Solé (Barcelona, 1867) i el seu fill, Josep Vivés Solé (1899). Feien escola a la rectoria, on també vivien el capellà, Pere Serrat (Villalonga, 1833), i el vicari, Jaume Bornier (Mieres, 1864)³. Va fer de mestre de Begudà fins al 1904, quan va obtenir la plaça de mestre de Sant Martí del Clot (Càpsec)⁴. A Begudà, una habitació de la rectoria va fer les funcions d'escola, fins al voltant del 1917, quan van construir una escola pública.

Isidre Domènech Casademont (Begudà, 1831): Tenia un magatzem de vins i de licors en societat amb Josep Coca Guardiola (cunyat), amb un carro. L'Isidre Domènech consta al llistat d'electors del 20 de juliol de 1877 com a propietari⁵. Estaven establerts a la plaça. Consten a l'Anuari del Comerç i de la Indústria del 1879.

Josep Coca Guardiola (Begudà, 1825): Era el soci del seu cunyat, l'Isidre Domènech. Era fill de Josep Coca i Sabina Guardiola, casats el 1823. Estava casat amb una noia de cognom Domènech, nascuda el 1828. Te-

nien tres fills: Joan (1851), Joaquina (1841) i Josepa (1841). El 1877, tenia dret a vot en tant que contribuent. Va ser regidor⁶.

Baudili Benet Serra (1837-1895): El 1892 era regidor de l'Ajuntament presidit pel flequer Jaume Parella. Va ser regidor durant molts mandats. El 27 de març de 1895, el ple va donar compte de la seva mort. Estava casat amb Maria Sobrero (Sant Joan, 1843). Vivien a la Plaça i tenien dos fills: Eusebi (1871) i Teresa (1868).

Ignasi Martí Planagumà (Olot, 1870-Castellfollit, 1936): Va estar molt de temps al consistori de Sant Joan i va figurar a les llistes electorals per a diputats a Corts. El 1904 va sol·licitar l'ingrés a la Lliga de Defensa Industrial d'Olot. El 18 d'abril de 1893, quan va tenir lloc el ple de la qualitat de l'aigua, tenia 24 anys i ja era un industrial. Tenia una fàbrica de paper d'estrassa al carrer Juvinyà. Estava casat amb Concepció Coca Domènech (1921). El 1906 es van traslladar a Castellfollit, on va tenir fàbrica i va ser regidor.

Metge Mir. ACGX Servei d'Imatges de l'Arxiu de la Garrotxa

Josep Mir Mas de Xexàs: Als anys 30 del segle passat, va arribar el doctor Antoni Mir Mas de Xexàs (1905-1975). Va entrar a l'Ajuntament de Sant Joan les Fonts l'11 de març del 1934. Mir va haver de sortir de l'Ajuntament l'11 d'agost de 1936, perquè era independent i no formava part del Front Popular. Després de la guerra, se'n va anar a Olot, on va treballar a la Policlínica, a la plaça Clarà. Era un dels metges que assistia malalts que vivien en llocs recòndits de l'Alta Garrotxa.

Leopold Salvatella Cabañó. Va néixer a Lledó el 9 de març de 1857 (ADG). El 1877 fou sortejat per al servei militar. El 1889 va obtenir el títol. El 1897 va ser designat mestre interí de Begudà (Sant Joan les Fonts). Consta com a mestre de nens de Sant Joan en l'Anuari Riera de 1899. La mestra de nenes era Francesca Torrentà.

Polícarp Cabalar Calbó (Peralada,1867): El 2 d'abril de 1921 va ser nomenat mestre en propietat de l'Escola Nacional de Sant Joan les Fonts.⁷ El febrer del 1923 va ser escollit delegat del Partit Judicial d'Olot de la Unió de Joves Mestres Nacionals⁷. L'abril del 1924 va ser nomenat primer tinent d'alcalde de l'Ajuntament constituït per Francesc Caula (alcalde), Esteve Torras (segon tinent d'alcalde), Joan Batxellí, Víctor Garfella, Ricard Domènech, Joan Plana, Joan Rubio, Jaume Masdeu i Joan Guardiola⁸. El 31 de març de 1927, el Consell d'Administració de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i l'Estalvi el va distingir entre els mestres que més havien destacat en l'impuls i desenvolupament de l'obra de previsió infantil⁹.

Miquel Raset Juncosa, capellà i mestre, amb els seus alumnes davant l'església de Santa Eulàlia de Begudà. ACGAX. Servei d'Imatges. Fons Sadurní Brunet Pi

Alfred Gisbert i Esteller. El 1927 va ser nomenat mestre de Sant Joan. El 1931 feia cursos de català gratuïts en el llavors nou saló de Sessions de l'Ajuntament, on ara hi ha l'Escola de Belles Arts. Era membre de l'entitat catalanista Palestra ¹⁰. Va participar en la Conversa de l'Escola d'Estiu del 1934, que va parlar de l'escola unificada i els mitjans per establir-la¹¹, i en el Segon Curs de Mestres en Actiu de l'Escola Normal de la Generalitat. El primer diumenge de juny del 1934 a Olot, va fer una conferència denominada “El llibre a l'escola i el diari escolar”¹². Va estar a Sant Joan fins al curs 1934-1935. Antics alumnes l'havien recordat com un catòlic practicant. Consta entre els mestres depurats pel franquisme. A partir de la postguerra, no en trobo res. **Salvador Tassis Ferrer:** Va néixer a Girona el 19 de maig de 1910. L'octubre de 1934 va ingressar al Magisteri Nacional. Durant la Guerra Civil va fer de mestre de nens i de nenes a la rectoria vella, al costat de l'església parroquial. Després de la guerra va poder continuar exercint la seva professió.

Arseni Gisbert i els seus alumnes (1929).

Carme Thomàs Roure: Filla de mestre, va obtenir la plaça de mestra de nenes de Sant Joan les Fonts el 1934 i va ensenyar durant tota la guerra. El 5 de gener de 1935 va ser nomenada directora de l'escola de nenes de Sant Joan les Fonts. El 27 de gener de 1940 va ser destinada a Torroella de Montgrí.

Miquel Raset Juncosa. Va néixer a Sant Gregori el 1857. A partir del 1916 el trobem com a rector de Begudà, on el 1919 feia les funcions de mestre perquè no hi havia un mestre nacional. En aquells moments, estaven tramitant la futura escola de Begudà. Havia estat professor d'Agricultura al Santuari del Collell. Col·laborava en premsa i escrivia llibres, com ara “Santa Maria del Collell, història del renombrat santuari”. És el capellà que hi ha entre el grup de nens a la foto de grup que té com a fons l'església de Santa Eulàlia de Begudà.

Joaquim Dalmau Llonch (Cassà de la Selva, 1894-Olot, 1980): El setembre del 1920 va ser ordenat sacerdot al temple de Sant Esteve d'Olot i el 1921 va ser nomenat vicari de Sant Joan les Fonts. Es va dedicar a fer de mestre al Col·legi Comercial de Sant Lluís durant una quinzena d'anys, fins al 1936. Treballà de docent amb els preveres Joan, Figueres, Honorat Vinyoles i Josep Dorca. El 3 de desembre del 1927 va publicar *Compendio de la Prosodia y Ortografia*. El 19 de juliol de 1930 va acompanyar els alumnes a una excursió a Banyoles, Girona, Caldes de Malavella, Sant Feliu de Guí-

xols i Palamós. Col·laborava a les revistes *El Deber* i la *Tradició Catalana*. Després de la guerra va ser nomenat rector de la paròquia de Sant Cristòfol de les Fonts. El 19 de novembre del 1978, els antics alumnes de Sant Joan li van fer un homenatge al Santuari del Collell¹³. Va morir el juny de 1980. Alguns dels seus alumnes van ser Antoni Rubio Ferrés, Eudald Camps, Gregori Brunsó, Miquel Vila, Arseni Xiqués, Domènec Figueres, Fermí Mayola, Agustí Soler, Esteve Espadalé, Francesc Galceran, Pere Jordà, Joan Vila, Joaquim Danés (el Ros), Manel Cabrafiga...

Josep Dorca González (1903-1957): A primers d'octubre de 1926, va rebre l'ordre de sotsdiaca a l'església de Sant Martí del seminari de Girona¹⁴. El 20 de juliol de 1929 va ser nomenat vicari de Sant Joan les Fonts¹⁵. El 19 de juliol de 1930 va acompanyar mossèn Joan Figueres i mossèn Joaquim Dalmau i una seixantena de nens del col·legi Sant Lluís Gonçaga en una excursió. Al matí van anar al museu Darder i la font Puda de Banyoles, la catedral de Girona i els locals de “Vichy Català” a Caldes, mentre que a la tarda van visitar Palamós i Sant Feliu de Guíxols. Poc després de l'excursió, se'n va anar de vicari a Malgrat. El 21 de maig de 1932 va obtenir el títol de mestre nacional a la Normal de Girona. Amb aquest títol, va esdevenir director de l'escola parroquial de Figueres. El mateix any va participar en els cursets eliminatòris d'accés al magisteri oficial, cosa que li va permetre fer de mestre a Cistella i la Cellera. Després de la Guerra Civil va fer d'inspector d'Ensenyament Primari. El 1948 va ser rector de Batet de la Serra, d'on va escriure els goigs. Era un poeta reconegut: va ser premiat en diferents certàmens, publicà a la *Tradició Catalana* i a la *Veu de l'Empordà* entre altres¹⁶.

Josep Cassassa i Tassis (Sarrià de Ter, 1903-Montcada i Reixach,1936). Va rebre el presbiterat el 14 de juny de 1930 i de seguida va passar a fer de vicari a Castellfolit de la Roca. L'estiu del 1932, va rellevar mossèn Josep Dorca en la vicaria de Sant Joan les Fonts. Es va integrar al Casal Parroquial, on va organitzar una secció de teatre femenina. Les actrius eren Nativitat Planagumà (filla de Magí Planagumà i Carme Plana, 1881), Carme Triadú, Engràcia Serra (1911), Leonor Desvilar, Esperança Vila, Consol

Josep Cassassa i Tassis

Triadú, Maria Ros, Francesca Masdeu, Enriqueta Conill (1917), Teresa Domènech (1918), Sabina Masllorens (1923), Trini Busquets (1917), Magdalena Masdemont i altres. Van escenificar moltes obres, entre elles: Margarida de Cortona, obra del mateix Josep Cassassa. Reconegut folklorista i poeta, va escriure poemes, obres teatrals i va recollir llegendes i cançons. Es va poder escapar dels esdeveniments del 20 de juliol de 1936 a Sant Joan, però va ser capturat a Barcelona amb els seus companys, Domènec Morató (vicari de Begudà) i Amadeu Capella (vicari de Sant Joan). Tots tres van ser assassinats al cementiri de Montcada i Reixac l'11 de setembre de 1936¹⁷.

Artemi Casanovas i Pié (Valls, 1895-Caors, 1955). Va ser el primer mestre de l'escola de la Canya, entre el 1931 i el 1935. Abans, havia fet de mestre a Rocafort de Queralt, Valls, Bràfim, Rocabruna i Beget. Quan va marxar de la Canya, va anar a fer de mestre de Port de la Selva. Durant la guerra, va dirigir el Grup Escolar Germanor a Olot. A la Canya, es va casar amb Pilar Torras Callís, de la Vall d'en Bas, amb qui va tenir dos fills: Rafel i Francesc. Abans havia estat casat amb Dolors Mitjavila, de Castelló de la Plana, amb qui havia tingut un fill: l'Artemi. Era militant d'ERC i mantenia vincles amb la CNT-FAI. Havia estat amic de Ventura Gassol i col·laborava a la revista Acció Ciutadana. Al final de la guerra va anar a parar al camp d'Argelers. Un cop es va poder reagrupar amb la família, es va establir a Sant Martin du Fresne. Va col·laborar amb la resistència francesa contra l'ocupació alemanya. Perseguit pels alemanys i els franquistes, va intentar esca-

Artemi Casanovas. Fundació Irla

par a Amèrica. Els franquistes li atribuïen la radicalització del Comitè Antifeixista de la Canya, abans de la guerra. El 1944, ja amb els aliats en territori francès, es va poder establir a Carjac, on va treballar com a obrer en la construcció d'una presa hidroelèctrica. Després de residir en diferents localitats franceses, va morir a Caors¹⁸.

¹⁾ ACGAX140-190-T2-55. Padró Begudà 1880.
²⁾ ACGAX140-190-T2-59. Padró General de Sant Joan les Fonts 1901.
³⁾ ACGAX140-190-T2-59. Padró General de Sant Joan les Fonts 1901.
⁴⁾ *La Lucha*, 25/2/1904
⁵⁾ (ACGAX140-190-T2-57) Padró 1885
⁶⁾ (ACGAX140-190-T2-57) Padró 1885
⁷⁾ *La Montaña* (17/2/1923)
⁸⁾ *La Montaña* (12/4/1924)
⁹⁾ *Diario de Gerona* (31/3/1927)
¹⁰⁾ *Acció Ciutadana: setmanari republicà d'esquerra catalana*. 26/9/1931
¹¹⁾ Agustí Corominas. *Els mestres públics a Catalunya: converses, autogestió i formació* (1903-1906).
¹²⁾ Joan Puigbert i Busquets. La Normal i el magisteri primari a Girona, 1914-1936: ensenyament públic i ideologies a les comarques gironines.
¹³⁾ *La Comarca*, (7//6/1980)
¹⁴⁾ *El Deber* (20/7/1929)
¹⁵⁾ La Comarca (3/6/1982)
¹⁶⁾ Josep Clara. *Josep Dorca González, capellà i inspector*. Universitat de Girona.
¹⁷⁾ Josep Lluís Bartolomé. La ruta garrotxina de mossèn Josep Cassassa; poeta, folklorista i sacerdot.
¹⁸⁾ Carles Ribera Rustullet. Memòria Esquerra. Cat, Fundació Irla.

JOAN CURÓS I VILÀ
ANNA ESCARPANTER I LLANDRICH

Unint esforços per estudiar i analitzar la revitalització del centre històric del municipi

Si ens diguessin: “en aquesta zona hi ha d’haver una petita plaça mercat, una cafeteria, un quiosc, una oficina de turisme, una sala polivalent per a activitats diverses acompanyat d’espai públic”, com ho plantejaries?

Es tracta de l’entorn del castell de Juvinyà, i aquest és l’exercici que han fet l’alumnat de l’últim curs d’arquitectura de la Universitat Politècnica de Catalunya, tutoritzats pel doctor arquitecte Joan Curós i Vilà, professor titular del Departament de Projectes Arquitectònics de la UPC.

Fa un temps el nostre ajuntament va convidar joves arquitectes del municipi per establir un treball conjunt i

detectar i aportar mesures de revitalització en aquesta zona. Així, amb la preocupació damunt la taula, va acordar desenvolupar aquest projecte a les aules.

És molt interessant i no freqüent que dues administracions públiques vagin de la mà per aconseguir un mateix objectiu. Aquest és el cas de l’Ajuntament de Sant Joan les Fonts i la Universitat Politècnica de Catalu-

nya les quals han unit esforços per a estudiar i analitzar la revitalització del centre històric del municipi.

La zona escollida de l’Estada de Juvinyà, amb l’edifici del castell al capdavant, forma part del nucli antic i comprèn el carrer Major de Santa Magdalena, el riu Fluvià, l’edifici i els jardins de can Vila. A més, presenta la possibilitat d’anar més enllà dels límits naturals que marca el riu: els

paratges de la zona de Peracaula.

Una vegada delimitada la zona, es defineix l’objectiu: revitalitzar. Fets com el tancament de comerços o l’envel·liment dels habitatges ha dut a un cert abandonament i la seva conseqüent pèrdua de cohesió social.

Heus aquí les raons del programa demanat: una petita plaça mercat complementada per una sala polivalent, una cafeteria, zona d’aparcaments, un quiosc i quatre mòduls per a start ups.

El protagonisme del carrer Major de Santa Magdalena, del castell o del riu com a element vertebrador i la disposició dels elements que configuren el programa quedava, doncs, a les mans de l’alumnat de la fase final dels estudis d’arquitectura.

Sota el títol Revitalitzar el centre històric de Sant Joan les Fonts. Entre el nou comerç i el paisatge s’ha mostrat aquests treballs en el monestir romànic. L’exposició, dins el marc de

Revitalitzar el Centre Històric de Sant Joan les Fonts

Entre el nou comerç i el paisatge

les Jornades Europees del Patrimoni (JEP 2025), ha recollit 27 propostes, totes elles molt diferents i personalitzades les quals responen a la resolució del repte plantejat.

En la inauguració tres estudiants van presentar el seu projecte i hi van intervenir Joel Padrosa (arquitecte santjoanenc), Joan Curós i l’alcaldessa, Maria Vidal. Una publicació recull aquest treball, disponible en línia a <https://hdl.handle.net/2117/445548>

El fet que l’alumnat de la UPC s’hagi fixat en Sant Joan les Fonts no és gratuït. Fa anys que l’Ajuntament vetlla per la dinamització del barri vell i així fomentar la cohesió social.

El conveni signat entre l’ajuntament i la Universitat Politècnica de Catalunya suma, és bo per a tothom ja d’una part permet que l’alumnat d’arquitectura pugui, en mode de joc de rol, intervenir en un espai real i alhora aprengui a resoldre situacions de la nostra societat. Per altra banda, Sant Joan les Fonts rep diferents mirades d’un mateix espai i guanya en visibilitat.

ENTREVISTA

Rice

artista visual i muralista

Rice, l'àlies d'Eduard Sacrest Soy, és un artista visual i muralista, graduat en Belles Arts per la Universitat de Barcelona. La seva producció es basa, sobretot, en les intervencions a l'espai públic. Té obra a ciutats com Londres, Berlín, París o Barcelona, i també està vinculat a projectes socials i educatius. Però aquest darrer any ha exposat a la Garrotxa i ha creat el cartell de Festes del Tura, a més de plasmar-lo pel centre de la ciutat. Ha estat el redescobriment dels garrotxins a un artista que va néixer i créixer al nostre poble, Sant Joan les Fonts.

Et defineixes com a artista...

Sí, em defineixo com a artista perquè és al que em dedico cada dia de la meua vida. És el que vaig estudiar i és el que dona sentit al que faig. Per mi, l'art no és només una qüestió estètica: és una manera de mirar el món i de transformar-lo. Qualsevol acte creatiu té la capacitat de moure alguna cosa dins nostre i dins dels altres, i això és el que busco amb la meua feina. L'art és viu, canviant, mai és una cosa fixa, i precisament aquesta evolució constant és el que m'hi connecta de veritat. L'art també m'ha ajudat a entendre el món i la manera com ens relacionem.

Què és el que et va atraure de l'art mural?

El contacte directe amb la gent, el fet d'estar exposat, d'anar a buscar a la gent en lloc d'haver d'esperar que vinguin a un

museu. Ets tu, que si vols dir alguna cosa vas al carrer i l'endemà tothom ho veu. El carrer és un espai molt privilegiat, tothom hi passa. Els meus referents són Keith Haring i Banksy, els pioners a exposar el que feien al carrer de manera altruista i valenta per a tothom.

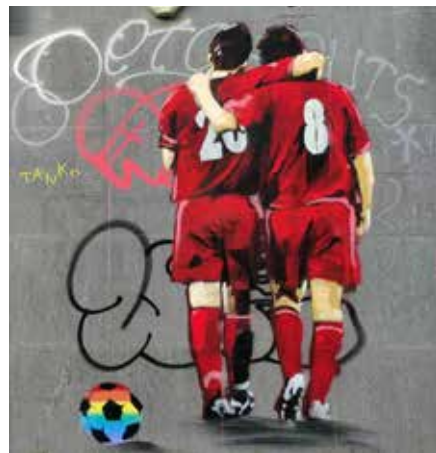
Què és el que més t'inspira?

El carrer i la gent és el que m'inspira. La vida passa al carrer i les persones ens coneixem i ens relacionem sobretot a l'espai exterior. Això és el que m'inspira més. A mi m'agrada sortir-hi a veure què hi passa, o com interactuem entre nosaltres allà. Al final, tot acaba passant per les relacions humanes.

Fas projectes educatius...

Educatius i socials. La pintura no té sentit sense la part educativa, d'estar amb gent. Estar exposat al carrer fa que, com a

artista, creixi entenent la gent com a part de la meua pràctica. I m'agrada involucrar-los de manera activa en el procés creatiu: gent que potser no té res a veure amb l'art i que toquen un esprai per primera vegada, o que noten alguna cosa en relació amb la creació que no havien sentit abans... Això m'agrada. Hi ha un article d'Olivia Lane («The Guardian») que diu que l'art no pot guanyar unes eleccions ni fer caure un president; tampoc pot aturar la crisi climàtica, curar un virus ni ressuscitar els morts. Però el que sí que pot fer és actuar com un antídoto en temps de caos. L'art ens ajuda a viure millor, oferint-nos un camí cap a la claredat, actuant com a força de resistència i reparació, i proporcionant-nos nous registres i llenguatges amb què pensar... Els projectes que faig són de curta durada, i l'endemà els qui hi participen potser ni se'n recorden. Però crec que sí això es va repetint i es fa en diferents aspectes de la societat, sí que pot acabar transformant una mica a qui hi participa. Potser els inspira, els dona un benestar, els planteja preguntes, els impulsa a buscar informació, o inclús, a dedicar-se a l'art.

Com es pot viure de l'art mural?

És un tema. Com tot, t'hi has d'adaptar. Potser durant èpoques has de tenir altres feines, per mantenir-te i poder crear després. Per exemple, quan vaig començar vaig fer altres feines... Però normalment hi ha un punt en què has de triar què vols i com vols viure. I llavors, analitzar-te i plantejar-te si ho pots fer.

Quin és el teu mètode de creació?

Jo parlo de la societat i les relacions humanes, del temps, de l'amor, dels sentiments humans, de coses comunes i compartides que ens passen a totes i ho faig a través de l'*stencil*, és a dir, faig servir plantilles. Dissenyas la plantilla, la plantes a la paret, i hi pintes per capes fins a tenir el resultat que esperava.

Tens fama al Regne Unit. Per què hi vas anar a viure?

De petit sempre havia tingut una curiositat molt gran pel món. A casa meua no havíem viatjat mai gaire i jo sentia aquesta necessitat d'explorar, d'anar més enllà de la meua zona de confort. Tots els meus referents artístics vivien en altres països i jo sentia una curiositat molt gran per entendre altres realitats, maneres de viure i estils de vida. Quan vaig començar a pintar, vaig veure que molts artistes es mouen molt: viatgen per veure exposicions, per conèixer altres creadors, per treballar i buscar oportunitats. I aquest moviment em va portar al Regne Unit. Londres és un lloc immens, molt internacional, i hi passen moltes coses. Formar part d'un entorn anglosaxó tan actiu m'ha donat moltes eines i contactes, i em considero afortunat de poder-m'hi mantenir. El dia a dia allà m'ha aportat molt. Ara bé, ser fora no et fa millor artista: pots ser un gran artista treballant

des d'aquí. Jo vaig marxar sobretot per necessitat vital, per créixer i experimentar. Tornar sempre és una opció, de fet, m'ho plantejo sovint, perquè aquí tinc una energia i una inspiració diferents. Enyoro aquest espai de confort i de pertinença. Però també sé que tornar requereix el seu moment. Marxar és difícil, però tornar també ho és, perquè el teu món ha canviat i t'hi has de reubicar.

Aquest darrer any has exposat a Olot, has creat el cartell de les Festes del Tura, tens un mural a la mateixa plaça de l'Àngel... Què et sembla, que t'hagin descobert a casa?

Primer ho vaig veure com complicat, perquè tenia molta feina a Londres, però vaig acceptar perquè em feia molta il·lusió. També vaig sentir una mica de nervis i dubtes, perquè aquí la gent et coneix personalment, i et sents més exposat. Al final, però, veus que no m'esperava m'ha parlat de la meua obra. I això em satisfà. Fins i tot em reforça les ganes de tornar.

Què necessites per tornar?

Per la meua feina, necessito moure'm. I aquí has d'agafar cotxe cada dia... El fet que no tinguem tren em rebenta, perquè el transport em limita. A la Garrotxa hi ha menys centres d'art, menys galeries, menys centres educatius on fer projectes... Sempre he de tenir ulls a fora, a altres llocs. I crec que la falta de transport és, ara mateix, la meua limitació. Però aquí tinc un espai físic de relaxació que m'ajuda molt amb el meu procés creatiu. Tot i que visc a cavall entre Barcelona i Londres, em sento molt d'aquí.

ENTREVISTA

Salut Volcànica equip participant a l'Oncotrail

L'equip Salut Volcànica va sorgir el 2024 per participar en l'Oncotrail, la cursa solidària organitzada per la Fundació Oncolliga Girona, i estava format per Glòria Bassets, Mariona Bosch, Elena Tresserras, Montse Coll, Dolors Domènech, Ariadna Biguet i Mireia Biguet (ABS Sant Joan les Fonts) i Quionia Villar i Roser Soy (ABS Olot). En l'edició d'aquest 2025 van marxar les germanes Ariadna i Mireia Biguet i es varen incorporar Raül Galán i Àngels López, de l'ABS Sant Joan les Fonts.

Qui formeu part de l'equip Salut Volcànica?

L'equip de Salut Volcànica som gent de l'àmbit de la salut que treballem a les Àrees Bàsiques d'Olot i de Sant Joan les Fonts.

En quines edicions heu participat?

Hem participat en les edicions del 2024 i 2025.

Com va sorgir la idea de participar per primer cop a l'Oncotrail?

Som un grup de persones que ens agrada caminar i, segurament, en alguna caminada devia sorgir la idea que a poc a poc es va anar definint. La veritat és que no ens costa gens engrescar-nos i, si al darrere de la idea hi ha un motiu solidari, encara ho fa més fàcil.

Què significa per a vosaltres formar part d'una iniciativa com aquesta?

Aquesta participació nosaltres la podríem definir amb totes aquestes

paraules: solidaritat, repte, autosuperació, equip, esforç i, sobretot, la satisfacció de poder col·laborar amb els afectats de càncer i les seves famílies.

Si penseu en la vostra primera Oncotrail, quin moment recordeu com el més dur?

Potser els més durs són alguns trams de nit pel fet que no pots gaudir de les vistes i, a més a més, ja totes portem uns 30 km a les cames.

I el més emocionant o especial?

Tot el moment previ a la sortida, a la plaça de Palafrugell... Hi som tots els equips i es respira un ambient i una energia especialment positiva. També és molt emocionant quan arribes al final de cada tram i veus els companys que esperen el relleu... totes les abraçades i cops de mans!

Hi va haver alguna cosa que us sorprengué i que no us esperàveu?

Cada any ens sorprèn aconseguir fer el repte que representa per a cadascuna i l'endemà poder fer vida normal sense estar "estaiades".

Què us va motivar a repetir?

Sobretot la causa per la qual es fa l'Oncotrail, però també l'ambient i la il·lusió que hi posem tot l'equip.

En la segona edició, com ha canviat la vostra manera d'entrenar o d'organitzar-vos respecte a l'anterior?

Hem fet el mateix. Tampoc ens hem dedicat a entrenar-nos específicament, solem sortir a caminar, però el nostre objectiu mai ha estat fer una marca o disminuir el temps de l'any anterior. Per nosaltres l'objectiu és recollir el màxim de diners per la causa.

Vau incorporar algun membre nou a l'equip o vau mantenir la mateixa formació?

Hem tingut dos canvis perquè, per alegria nostra, dues de les participants han set mares.

Us marqueu uns objectius concrets com ara millorar temps, gaudir més, recaptar més fons...?

Per a nosaltres, l'objectiu principal és la recaptació de fons per col·laborar

i ajudar a la causa. I si, a més a més, gaudim dels camins de ronda del Baix Empordà i de les Gavarres, això ja és genial.

Com definiríeu l'ambient dins l'equip?

L'ambient és genial, de companyerisme i suport mutu i, sobretot, paciència i tolerar els moments de davallada que podem tenir totes.

Quina diríeu que és la clau per mantenir la motivació en una prova tan exigent?

Confiar en tu mateix i en l'equip, tenir clar l'objectiu pel qual som allà i també pensar que si ens fa mal alguna cosa, els malalts de càncer i les seves famílies també viuen moments difícils.

Hi ha algun ritual, broma interna o costum que us identifiqui com a equip?

Solem tenir el costum d'ajuntar les mans i fer un crit per motivar-nos a cada intercanvi de trams.

Quin paper juga el suport de les famílies i de l'entorn?

Ho és tot, ja que gràcies a les col·laboracions d'amics i familiars assolim l'aportació econòmica que cal per poder participar i la superem amb escreix.

I durant tota la cursa tenim un equip de persones de suport que ens fan tota la cursa molt més agradable.

Durant la cursa, com gestioneu els moments crítics: cansament, nit, desgast...?

Aquest equip de suport ens acompanya, ens prepara l'espai per poder menjar i canviar-nos de roba, ens porta d'un tram a l'altre i, sobretot, són els nostres fans incondicionals i vetllen perquè tot surti com estava previst.

A més, ens motivem les unes a les altres i parlem de tot el que ens preocupa

Alguna anècdota que recordeu de les dues edicions?

El primer any, abans d'arribar a Palafrugell, la furgoneta de suport ja ens va fallar. Per sort, un mecànic, en Jordi del taller Sant Joan de Sant Joan de Mollet, ens va assistir i ens va fer confiança deixant-nos el necessari durant el cap de setmana per si es repetia l'incident.

També el primer any, al segon tram ja

ens vàrem mullar els peus perquè un tros de platja que amb la llevatada havia desaparegut.

Teniu algun objecte imprescindible que us acompanya?

Tenim un braçalet, dissenyat amb el logo i elaborat per una companya

Què us ha aportat personalment participar en l'Oncotrail?"

Ens ha aportat més confiança en nosaltres, ha suposat un creixement personal i sobretot veure la nostra capacitat de superació.

Creieu que la vostra participació ha inspirat algú del vostre entorn a implicar-se en la causa?

Només veient com en poc temps, i gràcies a la suma de moltes aportacions petites, hem aconseguit recollir un total de 2.918 euros el 2024 i 3.370 el 2025 ens queda clar que la nostra implicació ha inspirat a molta gent.

A més, aquest any de més de 330 equips, el nostre va estar entre els 10 que varen recollir més diners i només com a anècdota... també vàrem estar entre els 10 últims d'arribar. Queda clar que el nostre objectiu, el que ens mou a participar no és la cursa, és poder recollir el màxim de diners per tots els projectes que busquen millorar la vida dels pacients i familiars que pateixen algun tipus de càncer.

Us veieu repetint un tercer any?

Les ganes hi són, però el primer és que tornem a sortir escollits en el sorteig d'equips previ que es fa cada any.

Quin consell donaríeu a un equip que es planteja participar-hi per primera vegada?

Ànims i endavant, un gran repte per una bonica causa.

ENTREVISTA

Albert Gelis esportista

Albert Gelis és un dels esportistes santjoanencs més exitosos. Nedador paralímpic de 43 anys, recordarà aquest 2025 per l'or aconseguit als 100 esquena S11 al Mundial de Singapur el passat mes de setembre, amb rècord del món (1'05"14). Amb ell parlem d'aquest èxit i dels reptes que es marca a partir d'ara.

Què vas sentir quan vas aconseguir el Mundial?

Estava content per mi, però també per tota la gent que em dona suport: la meva família, la meva parella, el meu entrenador... Perquè no ha estat un camí fàcil. Gràcies a ells també he pogut superar millor les decepcions. Després de no poder participar en els Jocs Paralímpics de París 2024, vaig estar a punt de deixar la natació. Sense ells no hauria continuat.

Qui éreu a Singapur?

El meu entrenador i els companys de la selecció espanyola. Però vaig poder parlar amb la meva família de seguida, perquè la prova es va retransmetre en directe a través de YouTube. Van estar pendents en tot moment.

Parla'm d'aquestes decepcions que has tingut, abans d'assolir l'èxit...

Vaig deixar la competició d'alt nivell després de Londres 2012, i vaig estar una bona temporada sense nedar. Però anava perdent la visió, fins al punt que vaig haver de deixar el bar del CPS perquè ja no localitzava on era la gent. Em va donar la incapacitat, i llavors estava a casa sense fer res. Per fer alguna cosa, com si fos rehabilitació, vaig tornar a nedar, a veure què passava. I un dia vaig voler veure amb quins temps es van guanyar els anteriors Jocs Paralímpics. És clar, jo abans era de la categoria S12, i amb la pèrdua severa de visió vaig canviar de categoria, a la de nedadors que tenen molt poca visió o l'han perduda del tot. Quan vaig veure les marques vaig trobar-les assequibles. De fet, el meu darrer temps a Londres era vuit segons per sota del que demanaven per anar als Jocs de París. I l'octubre del 2023 vaig tornar a la piscina. Al febrer ja vaig fer la mínima per anar als Jocs, en només cinc mesos...

I què va passar?

Hi va haver un error d'interpretació burocràtica. Des de la selecció entenien que per classificar-se pels Jocs havia de participar en unes World Series, a un Europeu o a un Mundial, i assolir allà la marca. Però en realitat havies de participar en unes World Series i a un Europeu o Mundial. És a dir, en dues d'aquestes competicions. I no vaig tenir temps per fer la meva inscripció a les competicions necessàries. El comitè internacional tampoc van donar opció a què fes la inscripció fora de termini, i tampoc em van donar cap de les cinc places especials per participar en els Jocs.

Després d'aquesta patacada, què vas fer?

Va ser complicat. Fer una mínima després d'estar dotze anys sense practicar la natació és molt complicat. Aconseguir tornar a estar a un nivell competitiu, entrenar cada dia, ho aconsegueixes, però et tanquen les portes, és dur. Ni els vaig veure, els Jocs. De fet, amb la millor marca que havia fet des del meu retorn fins als Jocs, hagués quedat quart, a París. Estava a punt de deixar-ho. Però jo havia tornat a la piscina per rehabilitació, per a fer alguna cosa. I parlant amb la parella i la família vaig tornar a començar sense un objectiu clar. La sensació que tinc en nedar m'agrada, m'ho passo bé. I cada cop tornava a fer sèries més intenses. Vaig veure que tornava a tenir la mínima per anar al Mundial, però jo ja no ho feia per anar-hi, sinó per passar-m'ho bé. I tot el que he aconseguit després... L'or, el rècord del món... És el que ha vingut d'aquesta dinàmica.

Però el Mundial te'l vas plantejar de forma competitiva?

És clar. Ja que hi era, també volia fer un bon paper i treure'm l'espina de París,

de demostrar del que era capaç i donar un cop de puny a la taula.

Et plantejes ser als Jocs Paralímpics de Los Angeles 2028? Tindràs 46 anys, llavors (Albert Gelis és nascut de l'octubre del 81)...

Si el cor m'aguanta, no tinc lesions greus i tot... A saber. No he anat a uns Jocs, però tampoc em vull posar aquest objectiu a llarg termini. Em falten tres anys, i no sé si encara seré competitiu llavors. El cos dirà.

Amb la pèrdua de visió, has hagut de canviar els entrenaments?

Sí. Abans era "autònom". Podia nedar al meu aire. Ara m'han de donar un cop al cap cada vegada que arribo a la paret de la piscina. Encara veig llums, però no veig la línia. I utilitzo una goma a l'aigua, que va lligada de còrxa a còrxa, i quan la passo sé que hi ha la paret, i que he de fer el viratge. Abans, però, feia entrenaments més intensos. Feia molts més metres, més sessions, gimnàs... I si bé m'hi esforço, també hi dedico menys temps. Crec, però, que he canviat quantitat per qualitat.

Ara vius del tot a Barcelona?

Sí, i em dedico només a entrenar. Anar als Jocs també em motivava perquè si aconsegueixes un bon resultat a

la final pots tenir l'opció de guanyar una mensualitat que et permet complementar la petita pensió que tinc.

Què et marques, ara?

Ser a l'Europeu del 2026, que encara ha de definir el lloc i la data de la competició. Val més que sigui a principis d'estiu i així podem tenir vacances i descansar.

A Barcelona, què trobes a faltar de Sant Joan les Fonts?

Tenim una zona esportiva molt bonica on podem entrenar sense problemes, unes instal·lacions molt bones que ja els agradaria a molts llocs. Malauradament, no és coberta i és inviable entrenar-hi a l'hivern. Però la zona esportiva està ben adaptada, té bones rampes i pots accedir-hi sense fer servir escalons. En l'àmbit social, hi tinc tota la gent que estimo. S'hi viu més tranquil, encara que el poble hagi crescut els últims anys. I cada cop les persones són més conscients de les discapacitats. En l'àmbit esportiu, el fet que es faci ressò dels meus èxits, o dels d'en Mahamadou Dambelleh, fa que l'esport adaptat sigui cada cop més conegut. A Barcelona, en canvi, el transport públic és molt bo, i això em va molt bé. Però espero que aviat pugui tornar a venir a viure a Sant Joan.

Albert Gelis, premi comarcal de la Gala 'En Valor' 2025. Fotografies: La Comarca d'Olot

ELS VIATGES D'EN QUIM
PER JOAQUIM FERRER

Viatges en bicicleta

La bicicleta és una altra forma de viatjar, que permet gaudir dels paisatges que t'envolten, parar-te fàcilment en llocs que són interessants i, si un disposa de prou temps, es poden recórrer distàncies considerables.

La meva experiència personal va començar fa uns quinze anys aproximadament quan vaig començar a sortir un cop per setmana amb amics per recórrer els diferents paisatges que ens ofereix la nostra comarca en particular, i tot fent alguna incursió a les comarques veïnes.

Després d'anys d'anar pedalant, comences a pensar que sempre ens movem per llocs ja coneguts, i que pedalar no ha de ser simplement un esport, que pot ser

una forma de tenir noves experiències i així van començar els viatges a través de diversos països d'Europa.

Aquests viatges, que fem un cop cada any, tenen una durada de 8 dies i solem recórrer entre 400 i 500 km.

Als primers em va acompanyar en Salvador Berga, mentre que els últims anys ja som set o vuit companys que gaudim fent aquest tipus de viatge sobre dues rodes, que explicaré a continuació.

Vull començar per una ruta de les més clàssiques d'Europa, la ruta del Danubi, des de Donaueschingen, el seu naixement fins a la ciutat de Viena. Són en total de 925 km sense pràcticament desnivells, ja que la major part del camí va vorejant el riu. La vàrem fer en dos viatges.

La ruta està molt ben senyalitzada, i el seu recorregut es fa un 70% sobre asfalt, aprofitant moltes pistes rurals, que només admeten el trànsit de bicicletes i dels pagesos que han de treballar les terres, també hi ha alguns trams per carreteres secundàries de poc trànsit i algunes parts són de terra compactada, en molt bon estat.

Vam arribar a Donaueschingen a mitja tarda, i i vam anar a fer una fotografia als jardins del castell-palau-residència dels prínceps de Fürstenberg, on el segle XIX es va construir una font monumental en forma de rotunda, que es considera oficialment el naixement del Danubi.

L'endemà, com cada dia durant el recorregut, vam anar a esmorzar cap a les 8 i, tot seguit, vam agafar les bicicletes per començar a pedalar. Teníem tenim uns 90 km per endavant, fins a arribar a un petit hotelet vora el riu.

Estàvem a la Selva Negra i aquest primer dia va ser magnífic pels paisat-

ges que anàvem passant. Estàvem a la vall del Danubi, envoltats de muntanyes plenes d'arbres, i en ser el mes d'octubre podíem veure tota una paleta de colors, amb el petit Danubi al costat i muntanyes per ambdós costats, mentre destacava algun poblet al capdamunt, i també algun castell d'altres temps. Vam fer les parades pertinents per immortalitzar aquells moments. El dia es va presentar una mica plujós, però si vas ben equipat això no representa cap problema per anar fent camí. En anar passant per petites i mitjanes poblacions, era molt fàcil fer parada i dinar.

Durant els dies següents els quilòmetres recorreguts anaven augmentant i canviant de paisatge: vam deixar enrere la Selva Negra i arribàvem a grans planúries de terra de conreu, mentre anàvem veient com el petit Danubi anava creixent.

En el nostre recorregut, al riu hi havia una gran quantitat de cignes, d'oques i, naturalment, d'ànecs.

Anàvem passant per ciutats com Sigmaringen, Ehingen, Ulm, que encara que segur que totes elles mereixien una visita, però tot no es podia, ja que entrar a la ciutat ens suposava una pèrdua de temps que no teníem.

Vam fer nit a Ingolstadt, que vam tenir temps de visitar. Ens va agradar molt la seva part antiga, que es caracteritza pel paisatge, per les seves cases restaurades amb portes senyoriales, torres orgulloses i fortificacions imponents.

Vam passar per Regensburg i vam arribar a Passau, última ciutat alemanya i frontera amb Àustria, anomenada dels

tres rius, que són el Danubi, el principal, l'Inn, un altre gran riu que hi conflueix, i el petit Ilz.

Al costat del riu hi havia una gran quantitat de vaixells que feien turisme d'un dia o bé que feien creuers de diversos dies.

Passau és una altra bonica població que val la pena visitar.

Vam continuar al viatge i vam travessar a Àustria, on el Danubi, que ja era ben gros, s'ajunta amb l'Inn i es converteix en majestuós.

Tant en Àustria com en Alemanya, el carril bici està molt ben senyalitzat, i anàvem fent quilòmetres riu avall fins a arribar a la capital, Viena, però nosaltres encara havíem de pedalar 325 km per arribar-hi.

Tot resseguint el riu, anàvem passant per petits poblets, amb alguna ciutat mitjana, fins a arribar a Linz, on vam visitar la plaça major, dins el centre històric, la catedral, l'ajuntament, etc. Tot un conjunt molt ben conservat.

A poca distància de Linz, vam arribar a Mauthausen, una població amb cases amb façanes molt decoratives pintades en diferents colors i dibuixos típics de la regió. És tristament coneguda perquè a la seva rodalia, els nazis van decidir construir el camp de concentració del mateix nom. Lloc que vam visitar i del qual vam sortir ben esgarriats dels disbarats en forma de crims i tortures que els homes poden infligir als altres. Però vull entrar en detalls sobre aquest lloc, perquè valdria un capítol per si sol.

Vam continuar pedalant, gairebé sempre al costat del riu, a través de paisatges molt bonics.

Vam passar per Melk, una ciutat que té una immensa abadia, patrimoni de la humanitat, i que no vam deixar de visitar. Una altra ciutat molt interessant per visitar el seu centre històric és Krems.

Finalment, ens vam anar acostant al final del nostre recorregut, Viena, ciutat on vàrem passar un parell de dies per visitar els nombrosos palaus i edificis, com l'ajuntament i la catedral.

I així vàrem acabar un bonic viatge en bicicleta, a la vora d'un dels rius més importants d'Europa.

HISTÒRIES DE SANT JOAN
PER JORDI ESPADALÉ

Com era el Sant Joan de 1714?

Coincidint amb la celebració de la Diada de l'11 de setembre, des de l'Ajuntament de Sant Joan les Fonts se'm va proposar fer un recorregut per conèixer com era, com podia ser el Sant Joan, el nostre poble, el 1714. I naturalment, ho vaig acceptar amb moltes ganes i molta il·lusió. Simplement, voldria dir-vos que sigueu molt benvinguts i benvingudes i també ho seran totes les aportacions que pugueu fer. Preparats, llestos, ja! Comencem!

Com ens hem d'imaginar el Sant Joan de 1714

Sant Joan era un petit llogarret rural envoltat de masos dispersos, juntament amb un petit nucli de població situat al costat del pont medieval.

Des de l'edat mitjana, ja hi havia 3 edificis importants que han marcat el destí del poble: el pont medieval, el monestir benedictí i l'estada de Juvinyà. I també un riu, el Fluvià, que pel fet de trobar-se en el seu curs alt, el seu cabal tindrà la força necessària per moure turbines i fabricar la suficient energia hidràulica que permetrà la instal·lació de molins fariners, primer, i molins paperers a continuació o al mateix temps. Això suposarà el naixement de les fàbriques papereres i tèxtils i, per tant, d'un gran període de desenvolupament industrial i de creixement de la població, a partir de la segona meitat del segle XIX i bona part del XX.

Pel que fa als masos que us comentava, aquests es repartien de la manera següent:

1. Els que estaven assentats als marges de la serra de Vivers: Colom (1333)*, Massafont (1333), La Cau (1244), Puig de Vivers (1189), Vivers (1191), Canadell (1189), Cadamont (1309), Cadavall (1246) i Esparch (979). En aquest sector, encara no existia la torre de Canadell, edificaria defensiva construïda un segle i escaig més tard amb motiu de les guerres carlines.
2. Els situats a la zona de la Serra d'Aiguaneagra: Aiguaneagra (1047), Aulina (1243), Claparols (1251), Solanic (1470), Soler (1219), Illa (1347), Rapàs (1288), Guardiola (1292) i Masmitjà (1308).
3. Els situats al pla de Sant Joan, que ressegueixen el camí de l'antiga via romana, primer, i el camí ral o reial després. Les persones que ja tenim una certa edat coneixem aquest camí com el de la carretera vella, perquè la nova, l'actual, no hi serà fins a principis del segle passat. Estem parlant dels masos de Sabater (1355), Plançó (1219), Cisteller (abans Barb, 1682), Casadevall (abans, Domènech del Pla), Colom del Pla (1389, anteriorment Badosa), Cutrol (1716), Batista (1233, abans Bianya), Castanyer (1306), Domènec (1218), Can Xerbanda (abans Mas Rovira, 1222), Fontfreda (1277), Planella (1281), Marunys (1261), Perecaula (1212), Les Mulleres (1233) i Cabrafiga (1229). Aquests masos destacaven per ser els més rics, ja que els seus propietaris eren els que explota-

ven els terrenys més fèrtils i també són els que van ocupar càrrecs en el consell municipal d'aquella època.

Molts d'aquests masos més rics, tenien al seu costat un o més molins fariners, per moldre el blat i altres cereals, alguns dels quals són molt antics. El 1714 en tenim documentats els següents:

- Molí del Pont, primer molí fariner, datat el 1281, que el 1714 estava en poder dels Juvinyà; el Molí de Juvinyà, en mans d'en Pere Rovira igual que la casa forta, que després passarà a en Germà i en Trincheria; Molí de Rosinyol, un dels més antics del Fluvià; Molí de l'Illa d'Amunt (1565); Molí de Perecaula (1312), anomenat també Molí del Pla, que va pertànyer als Perecaula fins al 1823.

Amb el pas dels anys, molts d'aquests molins fariners passaren a fabricar paper o filats.

* Les dates entre parèntesis corresponen a la primera vegada que es troben documentats).

Quina era l'extensió del municipi? Quina era la situació de Begudà i La Canya en aquells anys?

Actualment, el municipi de Sant Joan compta amb una superfície de 31,94 km², però el 1714 no en formava part Begudà, que s'incorporarà al municipi un segle

més tard, el 1812. Ni tampoc La Canya era com la coneixem ara.

Per la seva importància agrícola i demogràfica més alta, Begudà prendrà el nom de "Ayuntamiento Constitucional de Begudà", amb seu al mateix Begudà i no serà fins al 1946 quan passarà a anomenar-se definitivament el nom actual de Sant Joan les Fonts, per la seva major importància a partir de l'arrencada industrial que va experimentar.

Pel que fa a La Canya, cal buscar els seus orígens al Mas Illa, als peus de la serra d'Aiguaneagra, situat en un lloc que sempre havia estat una important cruïlla de camins que menaven cap a Olot, Ripoll i Besalú. Així doncs, no és d'estranyar que el Mas Illa acabés convertint-se en un hostal. He llegit que en aquella època, per tal d'indicar que els vianants podien trobar menjar i beguda, l'hostaler havia de penjar un tauló o una branca com a senyal. En aquest cas, devia tenir una canya! I així va ser com, amb el pas dels segles, l'hostal ha desaparegut i l'indret és conegut com La Canya. Però el seu gran creixement no serà fins a la segona meitat del segle XIX, a conseqüència de l'expansió industrial que es va produir en aquell costat del Fluvià.

D'aquest període també tenim referències de la capella de la Nostra Senyora de l'Esperança, que va ser construïda durant els segles XVII i principis del XVIII, i per tant ja existia el 1714, i que va ser sufragada per la família Conill, del veí mas Cuní però amb residència a Olot.

Quants habitants tenia Sant Joan?

Sabem que el 1718 tenim el primer cens de la població (abans, la població es comptava per focs, equivalent cada foc a una família amb 4 persones). Aquest cens diu que Sant Joan tenia 370 habitants, repartits entre els nombrosos masos i el petit nucli existent al voltant del pont. Per tant, hem d'esperar que, quatre anys abans, Sant Joan tingués aproximadament aquesta població.

Observem també que el 1780, 65 anys més tard, la població s'havia duplicat (721 h). El 1869 ja era de 1948 habitants, una bona prova del gran desenvolupament industrial que va experimentar la població, i el seu creixement ha estat molt gran, imparable, fins als 3.103 actuals (cens 2024).

A què es dedicaven els santjoanencs?

Segurament que totes aquestes serres i muntanyes que abans us comentava, devien tenir uns boscos molt més nets i endreçats que no pas els actuals, ja que els propietaris i masovers d'aquells masos, a més de ser agrícoles i ramaders, extreien tota mena de recursos del bosc que eren del tot necessaris, com ara la llenya, el carbó, els fruits silvestres, els bolets, la userda i altres herbes per al menjar del bestiar.

Pel que fa a l'agricultura, des de temps immemorials es va cultivar blat, ordi i productes d'horticultura, com ara faves, pèsols, cigrons i altres llegums i, sobretot el vi, que en aquell temps era considerat un aliment més. Durant aquests anys anteriors i posteriors al 1714, es van anar estenent els cultius de patates, fajol i blat de moro, i va anar minvant el conreu del vi.

Per dotar-se d'aigua per beure hi havia moltes fonts i moltes cases disposaven de pou o cisterna. Per rentar la roba s'anava al riu, als recs, més tard al safareig públic. Al costat de les cases hi havia galliners i tota classe d'animals domèstics, a més de xais, vaques i porcs. Tampoc existia un concepte del temps com el que tenim ara. Hi havia molt poca gent que tingués rellotge i la majoria dels santjoanencs es regien sobretot per les campanades i pel sol, fins que uns anys després van començar a aparèixer alguns rellotges de butxaca i també de pèndol.

GUIÓ DE L'ITINERARI

PARADA 1: PLAÇA MAJOR Com era la plaça Major?

Aquí on som ara, la plaça Major, el 1714 era un lloc on els masos existents (Colom del Pla, Cutrol, Domènec, Batista) hi bati- en el blat i altres feines agrícoles i també era un punt de trobada dels santjoanencs, perquè la seva extensió permetia fer-hi moltes coses. La gent va començar a anomenar de "la plaça", aquest lloc, aquella mena d'esplanada, la suma de les eres de terra dels masos existents.

Però no només no existia el nom de plaça Major com la coneixem ara (o Plaça de la Constitució, Plaza de Alfonso XIII, Plaza de la República o Plaza del Ge-

neralísimo, com la coneixien els nostres pares i avis), sinó que això també passava amb els noms dels carrers principals que tenim avui en dia. Tampoc podem parlar de carrers urbanitzats amb voreres i clavegueram. Això no passarà fins a les darreries del segle XIX o primers anys del XX quan el nucli urbà estarà més o menys configurat.

Així tenim com el 1714 hi havia el carrer de l'Església que és el que anava fins al monestir (després serà Av. Rafel Torras), el carrer de la Plaça que portava fins a la plaça (durant la República portarà el nom del mestre Llorenç Cufí, després de Sant Antoni), el carrer del Pont, carrer de Juvinyà, que menaven cap al pont medieval i a l'estada de Juvinyà, respectivament.

PARADA 2: COMENÇAMENT AVINGUDA RAFAEL TORRAS On era la capella de Sant Sebastià?

El 1714, encara se celebrava la festa de Sant Sebastià, la més antiga del municipi. Aquesta celebració recordava la terrible pesta negra o foc de Sant Antoni que tant de mal va causar en la Catalunya de finals del segle XV.

Per tal d'agrair la finalització de l'epidèmia, els santjoanencs van erigir la capelleta de Sant Sebastià, un petit temple situat a l'entrada de l'actual avinguda Rafel Torras, on avui queda únicament una font. Aquesta capelleta, nosaltres no l'hem vist mai, ja que a la dècada dels anys trenta del segle passat i amb el permís de la Generalitat Republicana, l'Ajuntament va decidir enderrocar-la per permetre el pas dels camions que es dirigien a l'antiga fàbrica Torras. Un fet que va ser molt criticat pel nostre millor historiador local, en Francesc Caula, que va escriure: "el comú dels veïns va decidir erigir-la en agraïment al sant, i els seus successors la van arrasar sense substituir-la i van deixar de complir una prometença, respectada per moltíssimes generacions".

Aquesta capella tenia un retaule gòtic que, afortunadament després del seu enderrocament, es va poder conservar a l'església de l'antic monestir. Finalment, va anar a parar al Museu Diocesà de Girona, actualment Museu d'Art.

A continuació passarem pel carrer de l'Església, que és tal com l'anomenaven

els nostres avantpassats, per dirigir-nos cap al MOLÍ FONDO I EL MONESTIR.

PARADA 3: DAVANT MOLÍ FONDO Estem parlant de l'existència de volcans?

Des d'aquest lloc on podem observar la cinglera de Boscarró, la primera pregunta que em faig és si existien els volcans el 1714. I la meva resposta és totalment afirmativa.

El vulcanisme garrotxí correspon al període geològic del quaternari, d'això fa 700.000 anys. Ara bé, el 1714, els nostres volcans ja estaven absolutament inactius i coberts de vegetació, de boscos, igual que les serres i muntanyes que tenim al nostre entorn.

Estem parlant dels volcans d'Aiguaneegra, La Canya, Cairat, Rapàs, Rapassot, Claperols, de l'Estany..., però el tret més característic i singular del vulcanisme que tenim a Sant Joan són les colades de lava que fins a tres van arribar molts i molts anys abans del 1714. Estem parlant d'una primera colada procedent dels volcans de Batet (fa uns 700.000 anys), d'una segona procedent dels volcans de Begudà (fa uns 150.000 anys) i d'una tercera

atribuïble al volcà de la Garrinada (fa uns 130.000 anys).

Una vegada refredades i solidificades, aquestes colades es van convertir en una roca molt dura com és el basalt; segons si aquest refredament va ser més ràpid o més lent, va donar lloc a formes més geomètriques, regulars, o no, com els prismes de cinc o sis cares. Ara bé, les llambordes de basalt, extreïdes de les pedreres de Boscarró, Molí Fondo i Fontfreda, no van existir fins a començaments del segle XX, quan l'empresa d'en Joan Muntada Boix en va fer l'explotació i van ser utilitzades per urbanitzar els nostres carrers i de molts altres pobles de Catalunya, a principis del segle passat.

El que anomenem pla de Sant Joan, on ha crescut el poble, no deixa de ser una vall més aplanada, a causa de la invasió d'aquestes colades de lava al Fluvià i a la riera de Bianya, els 2 rius més importants de la població.

Existia el Molí Fondo?

No, el Molí Fondo va néixer uns anys més tard, concretament el 1723, però sí que sabem com, en aquests anys, alguns molins fariners van passar a ser paperers o, en al-

guns indrets, van conèixer els dos. Molts d'aquests molins estaven en mans d'hisendats olotins que van veure les grans possibilitats que tenia el riu Fluvià en aquest sector, en la formació de rescloses, recs, canals, turbines per produir energia hidràulica... El 1714, a Sant Joan les Fonts teníem dos molins paperers: el Molí Vell (de Can Gabarró, 1561) i el de Cal Massell, però passaren a ser 6 en la segona meitat, i set a finals del segle XVIII.

El Molí Fondo també era conegut com a Molí d'en Germà perquè en Jacint Germà fou el seu primer propietari. El 1771 va passar a la família Bassols Vayreda, a Josep Alva (1782), a Esteve Curós, i és en Pere Capdevila (1841) qui el va comprar a la família Antiga i el va reformar. Va construir la primera fàbrica de les comarques gironines, La Reformada, de paper fi d'embolicar, de seda, de fumar, d'escriure; també va introduir la màquina de paper continu per tal d'augmentar la seva producció industrial. Finalment, la comprarà l'empresari paperer Rafael Torras Juvinyà i de la Torras passarà a ser adquirida per l'ajuntament de Sant Joan, amb la finalitat de fer-hi un museu d'arqueologia industrial que actualment es troba inacabat.

En contrast amb això, part dels vells molins del segle XVIII acabaren sucumbint a altres prioritats industrials i es convertiren en fàbriques de filats. Només arribaren al segle XX essent encara molins paperers, el Molí Fondo i el d'en Coca. Això sí, tots ells profundament alterats en la seva arquitectura, de la que se'n perderen les traces característiques dels vells molins paperers.

PARADA 4: ESGLÉSIA DEL MONESTIR Com era el monestir benedictí?

L'església és el que ens queda avui de tot aquell complex monacal, un magnífic exemple d'arquitectura medieval a la nostra comarca. El conjunt monacal es va situar en aquest indret per la proximitat amb l'aigua i la tranquil·litat del lloc. Va arribar a tenir trenta clergues el 1229. Això no obstant, el nombre de monjos va anar disminuint i el 1714 la comunitat només estava formada per un rector, un vicari i un monjo. No consta cap prior anomenat per l'abat de Camprodon, en Galderic Santjust i Pagès (1710-1735).

El 1714, i ja feia més d'un centenar d'anys, el monestir benedictí depenia del de Sant Pere de Camprodon, com va ser fins a la desamortització del 1835. Antigament, ho era de Sant Pere de Besalú i al principi de la seva existència, de Sant Víctor de Marsella. Fins a finals de la guerra civil va ser l'església parroquial del poble.

El 1714, la fesomia exterior actual tampoc era la mateixa. L'absidiola del

costat dret encara hi era present i no va ser substituïda fins al 1752 per fer-hi la sagristia. I el campanar que veïeu, de forma octogonal, no va existir fins al 1792, perquè encara hi havia l'antic campanar romànic que va ser enderrocat pel seu estat ruïnós.

Les antigues dependències monacals, no totes, així com el claustre, van desaparèixer en els terratrèmols del segle XV, però el 1714, encara en quedaven algunes, una de les quals es va habilitar en rectoria. Com ja sabeu, tot això es va enderrocar l'any 1996, la qual cosa ha permès millorar la visió de l'excel·lent conjunt romànic.

A la plaça de l'església, el 1714, hi havia l'antic fossar de la parròquia, és a dir, el cementiri. A finals del segle XIX (1885), per condicions higièniques i de salubritat, serà clausurat i es buscarà un nou emplaçament, que és l'actual.

A l'interior hi havia l'altar major amb un retaule dedicat a Sant Esteve, d'estil barroc, en el lloc on des del 1957 hi ha unes pintures de Núria Llimona, que crec que no encaixen massa amb el seu entorn. També el 1714, n'hi havia d'altres com el de Sant Isidre, del Roser, de Sant Joan, del Sant Crist de la Majestat, de Sant Miquel, Santa Anna, i el de la Mare de Déu de l'Antiga, advocació aquesta que dona

a entendre que existia una imatge molt vella.

L'església també comptava amb uns tresors d'art apreciables: els magnífics capitells decorats amb motius vegetals i zoomòrfics, la pica baptismal, el Crist en Majestat, una creu processional de plata, i un arxiu molt complet destruït durant la guerra civil.

Els santjoanencs d'aquella època encara podien veure i gaudir del Crist en Majestat original, ara al Museu d'Art de Girona. Actualment, en tenim una còpia feta i força ben aconseguida, des de 2006.

L'església-monestir de Sant Joan les Fonts va ser declarada d'interès nacional el 1981.

PARADA 5: DAVANT ANTIGA CASA MUNTADA Existien els ajuntaments com coneixem ara?

No, els ajuntaments com a tal no existiran fins al Decret de Nova Planta del 1716, i s'organitzaran a imatge i semblança dels ajuntaments castellans. Es tracta, doncs, d'una imposició del Regne de Castella. El 1714, en aquesta casa coneguda com a Mas Bianya (després es dirà Mas Batista) hi residia el Consell del Poble o la Universitat, que representava el poder adminis-

tratiu de l'època; estava format per tots els caps de casa, però a la pràctica eren els pagesos rics del pla de Sant Joan els que “tallaven el bacallà”, és a dir, qui prenién les decisions a favor seu, com ha passat sempre.

La tria dels regidors se solia fer de manera aleatòria a partir del sistema d'insaculació anomenat també de sac, en el qual s'introduïen els noms dels futurs santjoanencs elegibles per al Consell del Poble. Ara bé, les dones, per exemple, ni votaven ni podien ser elegides i a més, se sap que hi havia alguns favoritismes i força corrupció.

També a partir del 1714, les vegueries van passar a ser corregiments (fins al primer terç del s. XIX). Eren les divisions territorials que aplegaven els ens locals, que van esdevenir les “modernes” províncies més endavant.

PARADA 6: MIRADOR ALEXIA PUTELLAS

Com era el pont medieval?

Encara que sempre es parli del pont medieval, pels seus orígens, el pont que podem veure actualment, construït amb bona part de pedra volcànica, és molt semblant al que hi havia el 1714, ja que l'anterior, el primitiu, va quedar parcialment ensorrat durant els terratrèmols del segle XV.

No hi ha cap mena de dubte que passe-

jar pel pont és passejar per la història del poble. Abans que es bastís aquest pont, segurament en aquest mateix lloc, ja hi devia existir algun pas i, també, algun establiment, on s'atenien les necessitats dels viatgers. Aquest fet ens indica que Sant Joan era un lloc de pas d'una certa importància.

Per aquell pont passava la via romana, la Via Annia, que comunicava les terres de la Cerdanya i del Vallespir amb el comtat de Besalú i les terres de l'Empordà (Empuriae). Aquest camí resseguia el pla de Bianya i s'enfilava per la Serra del Capsacosta, on encara avui es troben restes de l'antiga calçada romana.

El 1247 trobem documentat que pel pont hi havia trànsit de peregrins, de monjos que viatjaven d'un monestir a l'altre i d'artesans amb la seva família que cercaven feines. També la seva construcció ja va significar la instal·lació temporal de famílies de paletes i mestres d'obres.

En aquest lloc, ben aviat, la població va començar a créixer. S'hi van edificar establiments destinats a satisfer les demandes de la gent que hi passava, viatgers, comerciants, traginers, com ara un ferrer que, a més de ferrar cavalls, afilava les eines dels pagesos; també un hostel, un baster i progressivament altres serveis pels vianants. El pont va ser, doncs, la base de l'existència del primer nucli urbà de

Sant Joan les Fonts, com va succeir també en molts altres llocs de la geografia catalana.

Per aquí hi van passar les tropes franques de Carlemany, que van conquerir la ciutat de Girona i, segurament, l'exèrcit francès també ho va fer en les diverses guerres en els quals va està involucrada Catalunya, abans, durant i després del 1714.

El 1939, aquest pont es va salvar de la dinamita dels republicans, que en la seva fugida els destruïen tots per dificultar l'avanç de l'enèmic. Conscients de la importància històrica i arquitectònica del pont i de la inutilitat d'una destrucció més, el van deixar en peu, tot i que també es comenta que les autoritats locals van fer l'impossible perquè es mantingués. I el 1940, va sortir indemne de l'aiguat que el va tornar a deixar com a únic pas sobre el Fluvià que hi havia al poble.

PARADA 7: DAVANT L'ESTADA DE JUVINYÀ

Com era l'estada de Juvinyà?

En primer lloc, voldria precisar que aquest tipus d'edificació que tenim davant nostre se'l coneix com a Casa Forta, perquè no té les pretensions d'un castell. Venia a ser una mena de mas fortificat, dotat d'elements defensius, com la torre i les espitlleres amb l'objectiu de protegir vides.

També s'ha parlat sempre d'estada, una mena de sala gran d'una sola habitació com a espai d'habitatge situat al primer pis. Aquests solien ser els habitatges de la baixa noblesa medieval, cavallers com ara els Juvinyà. L'edifici disposava de dues plantes més: la planta baixa on hi havia les corts del bestiar i el segon pis que feia de graner.

La Casa forta de Juvinyà és un dels monuments civils d'època romànica més antics i ben conservats del Principat. Originàriament, fou de la família Boxols, cavallers de Besalú; després passà a Guillem de Juvinyà; al segle XVI a una família de pagesos, també anomenats Juvinyà, que la vendran a Pere Rovira el 1712 i a Jacint Germà el 1724. Aquest el vendrà a Josep de Trincheria (1735).

Per tant, el 1714 l'estada era propietat d'en Pere Rovira. Modernament, va passar a la família Masllorens; durant molts anys

fou magatzem de la fusteria Galceran; el 1972 fou declarada monument historico-artístic; el 1985 va ser adquirida per l'Ajuntament de Sant Joan i el 2003, restaurada. Fou la seu del 1r Centre d'Interpretació del Territori de la Garrotxa i, actualment, ho és de la biblioteca Francesc Caula.

Des d'aquí fora podem observar a la façana principal, les dues parts que componen aquesta construcció: la torre, del segle XII, i la resta de casa afegida, del segle XIV.

Hi veiem també el canal d'aigua que envolta la torre i que durant el segle XIII fou utilitzat per moure la maquinària del molí fariner, de roda vertical, propietat també dels Juvinyà abans que hi hagué la casa forta.

Al costat de l'estada i al camí que actualment condueix als jardins de Can Vila, hi havia la capella de Santa Magdalena, també propietat dels Juvinyà i que més tard serà la patrona d'aquest sector del poble. La capella va ser destruïda durant la Guerra Civil Espanyola.

PARADA 8: ROTONDA DE PERECAULA

Com es van viure aquests anys de guerra a Sant Joan i a la Garrotxa?

Aprofitant que en aquesta zona se celebrava l'acte institucional de la Diada, ens vam preguntar com es van viure aquests

anys de la guerra de Successió a la nostra comarca. Doncs bé, a la mort sense descendència del rei de la monarquia hispànica, Carles II d'Àustria, es tenia notícia que el nou rei havia de ser Felip d'Anjou, proposat pel seu avi Lluís XIV, rei de França. Aquesta decisió no va agradar gaire als habitants de la Garrotxa, on pocs anys abans les tropes del monarca francès havien envaït Olot i també la majoria dels pobles. A Castellfollit de la Roca, per exemple, varen fer volar el pont sobre el riu Fluvià, actualment l'anomenat “pont trencat”; també, van incendiar Sant Esteve d'en Bas, i van detenir el mossèn de Begudà, entre moltes altres atrocitats.

La nostra comarca no va ser escenari de cap batalla important. Així i tot, tampoc fou aliena al conflicte, però sí que es va anar veient com la població anava canviant de bàndol, segons com bufava el vent. Olot, Sant Joan les Fonts, Castellfollit... i bona part dels pobles de la comarca, es postulen a favor de l'arxiduc Carles, amb l'esperança de rebre diners i ajudes pel fet de mantenir les seves tropes. Els problemes van arribar quan aquestes despeses no s'abonaven. La fidelitat a l'arxiduc va durar fins al 1713, amb només dos breus períodes d'excepció a causa de l'ocupació francesa a la comarca, concretament l'octubre de 1710 i els primers me-

sos de 1711, període que coincideix amb la caiguda de Girona a les seves mans.

Lluny de la Garrotxa, els esdeveniments es van precipitar, i tant Olot com la resta de la comarca passà a jurar obediència a Felip V. Des d'aquell moment, i sobretot després de l'11 de setembre de 1714, les tropes borbòniques van passar llargues temporades a la nostra comarca, la qual cosa va suposar una presència humiliant, feixuga i costosa, ja que feien pagar a la població local el seu suport a la causa de l'arxiduc Carles, i feia tota la sensació de ser un país ocupat.

Per exemple, els Collferrer, propietaris del Molí Vell, situat a Can Gabarró, molí de draps on feien paper, es van pronunciar en contra de Felip V, i al final de la guerra de Successió, el molí passà al reial segrest, és a dir, es va procedir a la seva confiscació. Més endavant, la família en recuperà la titularitat, que mantingué durant la resta del segle i bona part del següent.

Que tingueu una molt bona Diada!

Sant Joan les Fonts, 11 de setembre de 2025

PER SABER-NE MÉS...

- Caula Francesc, “Les parròquies i comuns de Santa Eulàlia de Begudà i Sant Joan les Fonts”. 1ª edició, 1930, 2ª edició, Edicions El Bassegoda S.A, 1991
- Alonso Joan, Galizia Maria, Martí Enric, Santaló Roger, Vidal Maria, “Entre cingleres i fonts”. Castellfollit de la Roca i Sant Joan les Fonts. Guies del patrimoni local, nº 14. Edita Diputació de Girona, 2021
- Guardiola Gaspar, Oliveras Josep, Soler Manel, “Notes històriques dels masos i molins de Sant Joan les Fonts”. Edicions Oliveras. Suport Ajuntament de Sant Joan les Fonts, 2013
- Oliveras Josep, Soler Manel, “Patrimoni Volcànic i Geològic de Sant Joan les Fonts i el seu aprofitament”. Edicions Oliveras. Suport Ajuntament de Sant Joan les Fonts, 2015
- Valeri Xavier, “Santa Joan les Fonts”. Quaderns de la revista de Girona. Edita Diputació de Girona, 2002
- Gutiérrez Martínez, Jesús i altres. “Història de la Garrotxa”. Edita Diputació de Girona, 2008

Records

Seguim buscant fotografies antigues —o no tan antigues—
que sorprenguin, emocionin, ens facin viatjar en el temps,
recordar, identificar i homenatjar persones,
generacions o èpoques.

Final de futbol sala (1986)
Foto cedida per Xavier Brunsó

La Canya (1970)
Foto cedida per Xavier Brunsó

Noies (1960)
Foto cedida per Xavier Brunsó

